

Periode 1601-1700

Laatst bijgewerkt: 01-12-2007

begin 17^e eeuw:

dorpsstyperingen van Ernst Brinck (± 1582-1649), burgemeester van Harderwijk:

"**Elspeet**. Is een dorp gelegen 2 mijl van Harderwijck, gehorende onder het scholtampt van Barneveld, licht hart an een bosch, hetwelcke draecht den naem van het dorp".

"**Voorthuijsen**. Pagus areosus" (Een dorp, gelegen in het zand).

"**Barnefelt**. Insignis pagus (Een aanzienlijk dorp) alwaer veel patricii ende renteniers sijn wonende. Dit scholtampt heeft verscheiden dorpen onder sich, is aloo een van de machtigste dorpen in Veluwen; daer loopt oeck door hetselve een fraij beecksgen".

Garderen. In dit dorp is een seer diepe put van well 18 vadem. Hier sijn veel boeren die Gangolff heten, omdat aldaer eertijts Gangolff is geweest geëert; dit dorp ligt seer hooch, also dat men seijt dat 't onderste van die kercke is so hooch gelegen als den Harderwijcker toren is. Pastorem huius loci communiter vocant Gardarenum (De geestelijke van dit dorp noemt men gemeenlijk Gardarenus).

bron: Driel, M. van, De Veluwe in het begin van de 17de eeuw. Uit de aantekeningen van Ernst Brinck. in: Bijdragen en Mededelingen ver. Gelre, deel LXXXII (1991), blz. 43-47.

1600, ca.

Willekeuren en andere acten. Hs. (c. 1600), in perk.band. inv.nr. 163: "k. Quota van Eede, **Barneveld**, Nijkerck, Putten, Ermell, Scherpenzeel en Hoevelaken in eene schatting van 100.000 daalders, berekend in geld en in paarden." z.d. (fol. 188)

bron: Berends, P., Het Oud-Archief van Harderwijk, deel I, blz. 84.

1600, jun.,

Gelderse synode te Arnhem:

Artikel 11: "*Also men verstaet, dat veel vrome luiden tot **Barnefelt** seer begeerich sijn om einen bequamen gereformerten predicant te hebben, sall middelen des onderhoudts gesocht worden, ende sall alsdan een darhenen bestelt worden.*"

bron: Soest, H.W. van, Ontstaan en ontwikkeling der Rooms-katholieke kerk in de gemeente Barneveld. in: Archief voor de geschiedenis van het Aartsbisdom Utrecht, 35ste deel, 1909, blz. 193.

1600, 11 - 13 jun.,

Gelderse synode te Arnhem:

(art.)31: "*De 27 articul sijnodi Harderwicenae, angaende den custer tot **Vorthuisen**, sall geresumert worden om vor den Edelen Hove te verschijnen ende hem te purgeren van zijnen relapsu van toverije tegens zijne beloffnisse, dem Hove gedaen. Wordt begert, dat hij gantzlik van zijnen dinst affgeset werde.*"

bron: Reitsma, J., en S.D. van Veen, Acta der Provinciale en Particuliere Synoden, gehouden in de Noordelijke Nederlanden gedurende de jaren 1572 - 1620. Groningen, 1895, blz. 89.

1600, 11 aug.,

"*Fontanus ende Burschetus hebben voergedragen dat tot **Lunteren**, als men St. Toenis vuerden, 't volck met grote mennichte uut alle naestgelegene plaetsen ende landen byeen siin geweest, hebbende aldaer die kercke geapent ende een singende misse gesongen; datter sekere vrouwe van Twel aldaer geweest, die daernae wondere dingen hervoergebracht. Dr. Voet is gecommiiert om informatie te nemen van 'tgene op den bedefaertdach tot Lunteren is geschiet, so van de personen als van 'tgene geschiet is.*"

bron: Memorie- en Resolutieboek van het Hof van Gelderland, gepubliceerd in: Archief Aartsbisdom Utrecht, 45^e deel, 3^e aflevering, 1920, blz. 351.

1602-1749

Aantekeningen, getrokken uit de leenregisters, betreffende de tienden te **Barneveld** en Ede, 1602-1749.

bron: Utrecht, Utrechts Archief, Archief Domkapittel, inv.nr. 2399.

1602

Berend Hackfort van Brielaer zet de oliemolen bij **Bijler** in Den Aerd.

bron: N III 46

1602

Akte van transport door Gisbert Henricks aan Mor Aris, als momber van Grietje en Aeltje Wolfs, van het Hardemansgoed in de buurschap **Stroe**, 1 stuk.

bron: GAB, Collectie (losse) charters

1602, jun.,

Synode te Nijmegen: **Barneveld** heeft nog steeds geen predikant (zie synode juni 1600). Er wordt bij de afgevaardigden van de classis Harderwijk op aangedrongen dat deze er voor zullen zorgen dat Barneveld een predikant krijgt.

bron: Soest, H.W., Ontstaan en ontwikkeling der Rooms-katholieke kerk in de gemeente Barneveld. in: Archief voor de geschiedenis van het Aartsbisdom Utrecht, 35ste deel, 1909, blz. 177-178.

1603, 5 en 6 apr.,

Classisvergadering te **Barneveld** (Classis Neder-Veluwe).

bron: Zee, G. van der, Acta van de classis Neder-Veluwe (Harderwijk) van 1592-1620. blz.85.

1603, jun.,

"Anno 1603 in Junio is uijt sonderlich ungluck und verstohronge sijner peerde in onsen arbeit ende dienst omgecomen ende verstorven Renger Bertsen to **Vorthuisen** wognhaftigh."

bron: Oosterbroek, A., Een vastgelopen onderzoek weer op gang. De afkomst van Evert Barneveld uit Hattum (1666-1722). In: Gens Nostra, jrg. 58, nr. 1, januari 2003, blz. 13, voetnoot 104 op blz. 19. "In AKP (Archief Kelnarij Putten) 257, fragment 67, wordt het ongeval als volgt aangeduid: "*discerptus ab equis in operae curiae huius*", wellicht te vertalen als: 'vermorzeld door paarden bij het werk op de hof'.

1603, jul.,

Op de synode te Harderwijk wordt pastoor Wijnckop van **Barneveld** "*tot den kerckendienst onbequaam geheeten om diversche redenen, leer en leven aengaende*" en vervolgens van zijn ambt ontslagen. Als oud-pastoor zou voor hem "alimentatie aan den Ed. Hove versocht werden".

bron: Soest, H.W. van, Ontstaan en ontwikkeling der Rooms-katholieke kerk in de gemeente Barneveld. in: Archief voor de geschiedenis van het Aartsbisdom Utrecht, 35ste deel, 1909, blz. 177-178.

1604, april

Antonius Wedaeus predikant te Barneveld.

bron: Zee, G. van der, Acta van de classis Neder-Veluwe (Harderwijk) van 1592-1620. blz.91.

1605

Hertger Gerrits van den Broeck van **Barneveld**.

lit: Beernink, G., Heimelijke trouw, huwelijk zonder kerkgang en heilige echt. in: Bijdragen en Mededelingen "Gelre", deel XI, 1908, blz. 29-47.

1605, 13 jul.,

Het echtpaar Hendrick Meynertsz., bakker, en Haesgen Verburch benoemen hun kinderen tot universeel erfgenamen. Haesgen laat na goederen te **Barneveld** en geld.

bron: GA Asd, Archief Nots. Jan Jansz. Pilorius, inv.nr. 5/254 V.

1606, 26 feb.,

Op 2 mei 1609 geeft de Rekenmaker van Gelderland vergunning aan Gerardt Hackforth om op de Groote beek te **Barneveld** een molen te zetten die hij, naar zijn keus, tot laken vollen, papier maken of hennep kippen kan gebruiken; "eindelijk, den 26 Februarij 1606 werd wegens het water tot een 'vol en papiermolen', mede onder Barneveld tusschen de Rekenkamer en de Gedeputeerde Staten des Veluwschen Kwartiers een vergelijk getroffen."

bron: Statistieke Beschrijving van Gelderland. Arnhem, 1826, blz. 448, 449.

1606, 3 mrt.,

Huwelijkse voorwaarden tussen Jacob van Cleeff, cameler van de Lecken dijck, bijgestaan door Jan van Westrenen, ontvanger van de Staten van Utrecht, enerzijds, en Jannetgen Jansdr., weduwe van Pieter Jacobsz. Snoeck, wonende in de Warmoesstraat, bijgestaan door Jan Passchier, oud-schepen van

Amersfoort, en Adriaen Dominicus, haar neven, anderzijds. Jannetgen brengt in: de complementerende helft van de boedel van Pieter Jacobsz. Snoeck (zi aldaar: Not. archief.: 12 fol. 111verso). Jacob brengt in: de helft van een hofstede, genaamd "Langelaer" bij **Barneveld**, groot 175 morgen. De andere helft is van Jan Westrenen voornoemd, belast met 1.200 gulden, hoofdsom; de helft van de hofstede "de Oelte" bij Baarn, andere helft is van zijn oudste broer Willem van Cleef, belast met 600 gld., hoofdsom; De helft van het land "Eeckelenborch" bij Baarn, huuropbrengst 42 gld. per jaar; een hofstede bij Soest, in gebruik bij Pieter Rutgersz., huuropbrengst 150 gld. per jaar; labnd bij Bunschoten, enz. (...) In geval van sterven gaat alles terug naar de familie. Douarie niet afgesproken. Getuige (o.a.), Jan Jansz., lakenkoper.
bron: GA Asd, Archief Nots. Sal. Henrix., inv.nr. 12, folio 115.

1606, 3 mrt.,

Huwelijkse voorwaarden tussen Lourens Jacobsz., uit Alphen en Bijtgen Gelisdr., uit **Barneveld**, weduwe van Jacob Claesz., geassiteerd door haar voogd Henrick Meynertsz, bakker. Als hij sterft erft zijn vrouw alles; als zij sterft worden de goederen half om half gedeeld tussen haar man en haar erfgenamen.
bron: GA Asd, Archief Nots. J.J. Pylorius, inv.nr. 5B/32.

1606, 15 jun.,

Contschap voor Dirck van Gheijn door Peter Reijers olt tussen 70 en 80 jr dat Ambrosius Marissen (Pannekoek?) aan zijn vader Reijer Maechgen een stuk grond in **Kootwijkerbroek** heeft gegeven en aan een huis geholpen heeft.
bron: Maalschap Kootwijk of Archief Hof?.

1607-1803

Naamlijst van armen in **Voorthuizen** die ingevolge de schenkingen door Henrick Wouters, Huijch Verhorst en Broenis van Meervelt, door de regenten zijn bedeed, 1803, met hierop betrekking hebbende stukken, [1607], [1625], 1681, 1698, 1607-1803.
bron: Amersfoort, Archief Eemland, Archief Burgerweeshuis Amersfoort, nr. 218

1608

Requesten van verschillende personen om kip- of hennepmolens onder **Barneveld** te mogen oprichten en eenige desbetreffende stukken, 1608. 1 omslag. "Stukken van groot belang voor het quartier van Veluwe".
bron: Martens van Sevenhoven, A.H., Het archief der Geldersche Rekenkamer, 1559 - 1795. deel I. Den Haag, 1935, blz. 200/201, inv.nr. 1422.
Henrick Wulfen van Dompseleer verzoekt bij zijn huis een kipmolen te mogen zetten op zijn goed Bijler; Gerrit en Maes van Geijn hebben hiertegen geen bezwaar, evenals de hemelraden.

1608

Ambrosius van Ommeren, schout te **Voorthuizen**.
bron: RAG, Archief Rekenkamer nr. 1422.

1608, 19 feb.,

De eigenaar van Bekelaar heeft geen bezwaar dat Evert van Dompseleer een molen op **Esveld** zal zetten. n.b. Het betrof hier een hennep- en volmolen, later papiermolen.
bron: Martens van Sevenhoven, A.H., Het archief der Geldersche Rekenkamer, 1559 - 1795. deel I. Den Haag, 1935, blz. 200, inv.nr. 1422.

1608, 12 mrt.,

De pachters van Bijler en Pothoven verklaren dat de molen op **Den Aerd** in 1607 is gebouwd.

1608, 21 jun.,

Stichting fort "**Barneveld**" op het eiland Makjan (Batjan) door Paulus van Caerden. Deze was op 18 mei 1608 met elf schepen bij Ternate aangekomen. Werd in augustus 1608 door de Spanjaarden gevangen genomen die hem te Gammalamma op Ternatè gevangen hielden. Weer losgelaten vertrok hij naar Bantam en zeilde vandaar met vier schepen op 15 november 1608 naar Nederland terug waar hij op 7 augustus 1609 aankwam. Wordt voorts op 1 juni 1610 op Ternate als eerste landvoogd van de Molukken geïnstalleerd. Wordt in juli van datzelfde jaar op zee, tussen Ternate en Makjan, opnieuw door de Spanjaarden gevangen genomen en weer op Gammalamma gezet. Gedurende zijn gevangenschap

werd hij als landvoogd waargenomen door Pieter Both.

doc.: De Wapenheraut, blz. 300

1609

Acte, waarbij Evert van der Schuer 1/6 van het goed de Voert of de Kyeff, in de ambten Ede en **Barneveld** gelegen, en 1/3 van de twee rentebrieven in de helft van dit goed gevestigd, overdraagt aan Aeltjen Verschuer, weduwe van Heymen Goertsen en aan Ryck van Nulde en Aeltje, echtelieden, 1609, 1 charter.

bron: Huisarchief Terschuur, voorl.inv.nr. 105 (?) (collectie Wartena)

1609, 2 mei,

De Rekenmaker van Gelderland geeft vergunning aan Gerardt Hackforth om op de Groote beek te **Barneveld** een molen te zetten die hij, naar zijn keus, tot laken vollen, papier maken of hennep kippen kan gebruiken; "eindelijk, den 26 Februarij 1606 werd wegens het water tot een 'vol en papiermolen', mede onder Barneveld tusschen de Rekenkamer en de Gedeputeerde Staten des Veluwschen Kwartiers een vergelijk getroffen."

bron: Statistieke Beschrijving van Gelderland. Arnhem, 1826, blz. 448, 449

1609 2 mei,

Classisvergadering te Barneveld (Classis Neder-Veluwe).

Ter sprake kwam het schandelijke leven van Jois Hessellii (nb. predikant te **Elspeet**); de classis was "niet weinig perplex en hefft gewest in dese saecke, (...) na dien Joes vorsz. sine faut vor augen was gestelt, ende die warheit hadden bekent, voorsiekende nach dessem mael mit thranen vergifnisse, dat men hem ernstlick soude vermanen om sich te hūden vor der dronckenschap, sodanige suspecte plätzen ende allen schin des quaets dartho streckende. Met dessem beding, datt deputati Classis nerstig regardt schlaende up sin leven ende wandel, in krafft deses sollen geauthorizeert sin, heme van sin ministerio ende te gelijk het tractement daer toe staende, te suspendeeren, wanneer sie sollen bevinden hem contrari doende dier vermaninghe, die an hem geschiet sal sin."

bron: Zee, G. van der, Acta van de classis Neder-Veluwe (Harderwijk) van 1592-1620. blz. 128, 132

1609, 22 jul.,

Ernst van de Wall en Gerrit Meussen contra Berend Hackfort. Impetranten beklagen zich over het leggen van een nieuwen molen door gedaagde, tot nadeel hunner landerijen (buurtschap De Glind, **Barneveld**). Het hof verklaart den gedaagde gehouden, om de 'schutbreeden' van den nieuwen molen af te breken en in te korten, opdat niet meer dan anderhalf voet waters boven het watervlak gestuwd worde, naar het advies van den gezworen landmeter.

bron: Arnhem, Gelders Archief, Civ. Sent. IV, blz. 279; Pleidooiboek II, 23 en 28 november 1608.

1609, 20 sep.,

Het Hof van Gelre te Arnhem verklaart dat door Henrick Wulffen van Dompzeler een watermolen mag worden gebouwd op zijn goed Bieler nabij **Barneveld** en dat hij de reeds geslagen palen aan de andere oever, op het land van juffrouw Catharina van Broeckhuijsen weer moest uittrekken en "dat die raden vanden moelen niet meer waters en trecken tot belet vanden benedensten moelen der voorss. weduwe en kinderen (dat betref de molen van Berent Hackfort).

bron: Arnhem, Gelders Archief, Archief Hof, inv.nr. 4881, civiele sententies IV, fol. 280verso

De momber, voor Hendrik Wulven contra Gerrit Hackfort q.q. Partijen hebben verschil over het leggen van den kipmolen op de Barneveldsche Kyperbeecke, waardoor des eischers molen nadeel kwam te lijden. Het hof verklaart den eischer gerechtigd, om dien molen op zijn eigen grond te zetten, zóó dat de raden van den molen niet meer waters trekken tot nadeel van den anderen molen, dan de gewone loop van de beek toelaat.

bron: Arnhem, Gelders Archief, Civ.Sent. IV, blz. 280, Pleidooiboek II, 16 september en 3 oktober 1608 en III, blz. 235.

1610, 13 okt.,

Acte van dagvaarding door het Hof van Gelre aan de inwoners van **Appel** die te **Voorthuizen** kerkenrecht genieten en nu onwillig waren bij te dragen in reparatie van de kerk.

bron: Arnhem, Gelders Archief, Actenboek I, 13 October 1610.

1611, 27 jul.,

Wessel van Arnhem c.a. Willem Sluiskens. Een geschil tussen partijen over het bezit van de tienden van **Kootwijk** was, ter zake van het bestand, onbeslist gebleven. Het Hof veroordeelde de gedaagde om aan aanlegger die tienden uit te keeren, mits ontvangende de koopspenningen door dezen daarvoor betaald.
bron: Arnhem, Gelders Archief, Civ. Sententiën V, blz. 60; Pleidooiboek III, blz. 99 verso.

1612

Akte van verkoop door Lubbert Henrichs aan Evert van **Butseler** van vijf delen van het "Ramseler Slach".
bron: GAB, Collectie (losse) akten

1612

Eén van de drie klokken in de toren van **Elspeet** draagt het opschrift: "*Garrit Janszoen Mou - Andries Petersen - kerk.m. tot Elspeet, Henricus van Meurs Me Fecit 1612.*"

1612, 12 en 13 feb.,

Classisvergadering te **Barneveld** (Classis Neder-Veluwe). Het was een "extraordinairie" vergadering. De aanleiding tot die bijeenkomst was een boek, geschreven door prof. Vorstius die in Leiden mogelijk de opvolger zou worden van de bekende Jacobus Arminius en waarin verschillende bezwaren tegen zijn rechtzinnigheid werden weerlegd. Door tal van beroemde predikanten, zowel in ons land als daarbuiten, werd dit schrijven gesteund. De vergadering te Barneveld moest daartegen als protest dienen en de Eerw. Heren van de blaam zuiveren in de uitgave van dit verweerschrift de hand te hebben gehad. Vorstius werd niet te Leiden beroepen maar in 1619 verbannen.

bron: Zee, G. van der, Acta van de classis Neder-Veluwe (Harderwijk) van 1592-1620. blz. 153.; **bron:** Aarsen, A., in De Navorscher, naar aanleiding van Nav. LXII, 221, 350, 397, 442.

1612, 18 dec.,

Gerard Hackfort contra de belanghebbenden bij het zetten van eenen koorndmolen te **Barneveld**. Impetrant had gedaagden gedagvaard, om hun bezwaren te uiten over het zetten van een molen, of het veranderen van een kipmolen in een korenmolen, maar zij waren niet verschenen. Het hof verklaart den impetrant gerechtigd tot het oprigten van dien molen en om daarover met de rekenkaner in compositie te treden.

bron: Arnhem, Gelders Archief, Civ. Sent. V, blz. 96; Pleidooiboek III, blz. 235,

1613

Geërfden van die **Barneveldsche** moelen klagen over sententie.
bron: Kwartierecessen van Veluwe.

1613

Akte waarin Dirck Ryxcz en Rijckelant Reijers dochter, zijn vrouw, ter voldoening van de overeenkomst van boedelscheiding die zij gemaakt hebben met Reyer Loochsz Taets, hun schoonzoon en de vader van hun kleindochter Geertgen, als onderpand stellen hun huis, hof en hofstede te **Voorthuizen** met ongeveer drie morgen grond, ten overstaan van de getuigen Broenis van Meervelt, Harman Bode en Evert Butselaer, 1613.

bron: Amersfoort, archief Eemland, Archief Stadsbestuur Amersfoort, inv.nr. 4582-080.

1613, 17 feb.,

Antonie Wijnants c.s. dragen op aan Wijn van Ginkel c.s. een erfpachtgoed, genaamd Buitenhuis c.a. onder Barneveld, kerspel **Voorthuizen**, buurschap Harseler.

bron: Arnhem, Gelders Archief, Commissieboek II, blz. 164.

1613, 20 mrt.,

Die van **Boven-Kootwijk** verbinden zich gelijkelijk de kosten te zullen dragen in de questi tegen die van Asselt over het zetten van immen.

bron: Maalschap Kootwijk of Archief Hof?

1614

Anthonius van Dompseleer n.u. Christina Hackforts contra J. Agnetta Botters van Snellenburgh wed. van

Floris Hackfort en Johan, Bernt en Alphert Hackfort en J. Geertruyd Hackfort, erfgenamen van Floris Hackfort.

Klager zegt dat Johan Hackfort en J. Geertruyt van Dompseleer aan hun dochter Christina, zijn huisvrouw, heeft mede gegeven in het klooster van Sint Agnieten te Arnhem een jaarlijkse lijfrente hoofdsom 100 daalders te weten 6 dld jaarlijks, gevestigd in het erf "Groot Schaffelaar" te **Barneveld**, is betaald vanaf 1580. Christina is op advies van haar vader en vrienden uit het klooster gegaan. Het klooster is geplunderd en de brief is weg. Zij kreeg ook drie stukken land bij "Groot Schaffelaar", e.e.a. conform de brief van 4 augustus 1574. Floris heeft na het overlijden van zijn ouders een magescheid gemaakt. Hij beloofde zijn zuster toen de jaarlijkse rente in de vorm van een mudde rogge te betalen.
bron: Arnhem, Gelders Archief, Proces Rechterlijk Archief Veluwe, 91, nr. 6

1615

Een deel van het dorp **Barneveld**, inclusief de molen, zou zijn afgebrand.
bron: ?

1615, 26 okt.,

Philips, de waard te **Garderen**, maait klandestien heide.

bron: Sloet, J.J.S. baron, Het Speulderbosch in het midden der zeventiende eeuw. in: Bijdr. en Meded. Gelre, 1899, II, blz. 402.

1616

Brief, waarbij Pouwel Bitter en Wolter Haeck erkennen te hebben overgenomen de pandrechten van de familie van Bronkhorst-Batenburg op zekere domeinen, t.w. de eerstgenoemde op de Ossenwaard onder Herwen, de Biesselertinden te Doornspijk en een uitgang uit den molen te **Barneveld**, de laatstgenoemde op den hof te Wapsum onder Brummen, alsmede enkele andere stukken betreffende de bedoelde herverpanding, 1 charter (nr. 2683) en 1 omslag.

bron: Martens van Sevenhoven, A.H., Het archief der Geldersche Rekenkamer, 1559 - 1795. deel I. Den Haag, 1935, blz. 72, inv.nr. 392.

1616, 9 apr.,

Classisvergadering te **Barneveld** (Classis Neder-Veluwe).

bron: Zee, G. van der, Acta van de classis Neder-Veluwe (Harderwijk) van 1592-1620. blz. 183.

1617

Joost van Vanevelt wordt beleend met het **Barneveldse** goed Estveld. Hij was gehuwd met Maria Frans.

Na zijn dood had een magescheid plaats en zijn bezittingen werden verdeeld onder de drie dochters:

Margratha, gehuwd met Arnt van Souten, Catharina en Wilhelmina.

lit: Keemink, J.W., Uit Puttens Historie. Putten, 1978, blz. 173.

1617

Kerk van **Kootwijk** organisatorisch afgescheiden van die van **Garderen**.

lit.: Nairac, C.A., Een oud hoekje der Veluwe, blz. 81

1618

In handen van de momber gestelde stukken over een geschil met de Kelner van Putten die beweerde, dat zeker heerengood onder **Voorthuizen** in den hof te Putten hoorig was.

bron: Martens van Sevenhoven, A.H., Het archief der Geldersche Rekenkamer, 1559 - 1795. deel I. Den Haag, 1935, blz. 570, inv.nr. 7323.

1618-1625

Onderhandse akten van overeenkomst met Henrick Woutersz., waarbij aan hem in ruil voor diverse schenkingen enkele lijfrenten worden uitgekeerd, op voorwaarde dat na zijn dood jaarlijks de helft van deze renten wordt geschonken aan de kerkmeesters in **Voorthuizen** ten behoeve van de armen aldaar, 1618, 1620, 1625.

bron: Amersfoort, Archief Eemland, Archief Burgerweeshuis te Amersfoort, inv. 201

1618, 10 mei,

Verpanden de maalmannen van **Cootwijk** aan Gijsbert van Langevelt een sightganck in 't

Puurveensevelt streckende ten profijte van pachter op de weij in 't heijde te maeijen wijder turf te steken ofte graven, plaggen und struijcken houwen omme **Puijveen** tot aan den Huijderwech(?) toe, voorts door **Essen** enz. mitsgaeders voor zijn pachter Rootzeler streijheet en branthout en dat voor 20 jaren aenvanck Mei 1618, op welke pantschap Langevelt verschoten heeft 125 car.gl tot 20 st. stuk. Besteed tot aencoop van nieuwe klock tot Cootwijck.

bron: Kerkenboek Kootwijck

1618, 27 jul.,

"Alsoo die van **Essen** kommen over de bepalinge gemaekt tusschen die van Heerscamp en **Cootwijck**, daervoer die van Cootwijck sig hebben gesteld als guarand, heeft den scholtis tot Barnevelt overgenomen copie van 't contract om met haar te spreekken, dat die van Cootwijck vermaent worden, die van Essen daar buijten te houden."

bron: Buurtboek van Harskamp (GAB, Collectie Bouwheer, kopie Buurtboek Essen, blz. 86).

1620

Bestekken voor de bruggen over de Klarwaterbeek en over de Hoevelakense Beek tussen de Hoeck en de Klarwaterbeek, tevens akte, waarbij Gijsbert Morre, te **Terschuur**, deze werkzaamheden aanneemt.

bron: Amersfoort, Archief Eemland, Archief Stadsbestuur Amersfoort, 1300-1810, inv.nr. 1718.

1622

Acte, waarbij Geurt Petersz. en zijn vrouw Aeltgen Woltersdr. hun aandeel in een huis en bijbehorend land te **Barneveld** overdragen aan Cornelis Evertsz. en zijn vrouw Henrickgen Woltersdr.

bron: GAB, Huisarchief goed Esveld, inv. nr. 12 (blz. 4).

1622, 23 okt.,

"Is noch door Willem Aerts, schaeter te kennen gegeven eenige van **Essen** sich verstouten in de Harscamper gemeijnte met plaggen turfden als anders in te vallen, word bij de gemeine Erffgenamen geresolveert dat men soo baldt die voorsrn. van Essen antreppen can, door Boede van de Buirmeesteren en schoeter malkanderen de behulplijke handt bieden sal."

bron: Buurtboek van Harskamp (GAB, Collectie Bouwheer, kopie Buurtboek Essen, blz. 86).

1623

"W. van Broeckhuijsen klaegt dat zijne tiende onder **Barneveld** gelegen en voor een klein gedeelte onder Scherpenzeel, Sedert eenige jaeren oock in de laatste gemeente is aengeslagen, waarop besloten is deselve voortaan alleen onder Barneveld aan te slaan."

bron: Kwartiersrecessen van Veluwe.

1624

"Besloten dat Ontfangers geen Gedeputeerden mogen sijn, ten gevolge waervan Johan Hackfort als ontfanger der schatpenningen des ampts **Barneveld** ex .., welke weder binnen gelaten sijnde, verklaart het ampt van Ontfanger op een ander overgedragen te hebben en dus voor dit jaer Gedeputeerde blijft."

bron: Kwartiersrecessen van Veluwe.

1624, 18/19 feb.,

Graaf Van den Bergh rukt op naar **Barnefelt**.

bron/lit.: Belonje, J., Het huis Harsseloo en zijn bewoners. in: Bijdr. en Meded. ver. Gelre, deel XXXIX, 1936, blz. 58. Buisman, J., Duizend jaar weer, wind en water in de Lage Landen. Franeker, 2000, deel 4, blz. 361-362.

1625

Op de klok van de kerk in **Kootwijck** staat de tekst: "Door het fijer ben ik gevloten, Peter van Trier heeft mij gegoten. 1625."

lit.: Nairac, C.A., Een oud hoekje der Veluwe, blz. 41; Barneveldsche Courant, 6 januari 1898, voorpagina: H.W., R., De Kerk en Toren te Barneveld.

1625, 29 jan.,

"Opte 29 Januarij 1625 hebben Jacob Reijers en Rijcket Gangolfs holtrichters in der tijdt te boecke laten

brengen. Dat die malen van desen meervelder Bosch verdragen sijn met die malen van **Elspeet** dat die Eerste doele aen de drie heggen die scheidonge tusschen die van Meervelt en Elspeet wesen sullen Ende van die Doele van drie heggen aff Sal het Laecke opte naeste Paell wesende thien treden naerder bij die heghe".

bron: Pleyte, W., A. van den Bogert en H. Bouwheer, Bijdragen tot de geschiedenis van Barneveld. Meerveld en Meervelderbosch. Barneveld, G.W. Boonstra, 1886, blz. VIII-IX.

1625, 5 okt.,

Willem Jansen akkoord inzake het overlijden van Jacobgen Willems, woende te **Barneveld**, Stichts geboren.

bron: GAA, Archief Gelderse Rekenkamer, inv.nr. 4586.

1625, 27 okt.,

Aertgen Thonis, huisvrouw van Cornelis Jansen, Stichts geboren, overleden **Barneveld**.

bron: GAA, Archief Gelderse Rekenkamer, inv.nr. 4586.

(1625)

Jantgen Otten, overleden te **Barneveld**, uitheems geboren, akkoord met Hermen Stevens en Thonis Henrickss.

bron: GAA, Archief Gelderse Rekenkamer, inv.nr. 4586.

1626-1653

Verkoopcondities van de tienden van het kapittel te Oostveen, Jutphaas, Zeist, Galecop, Heycop, Karthuiser eng, Kranenhofstede, Grote Koppel en **Barneveld**, 1626, 1627, 1629, 1636, 1637, 1653.

bron: Utrecht, Utrechts Archief, Archief Domkapittel, inv.nr. 858.

1626

Geloste pandbrieven van de tienden te Lunteren, 1540 (reg. no. 765), van drie tienden onder Ermelo, 1560, 1610, van landerijen onder Steenderen, 1575, van den hof te Lochem, 1576 (met een akte betreffende de lossing in 1753), van de Hollickertiend te Nykerk, 1576, de Schothorstertiend te Ede met de raap- en novale tienden **te Barneveld**, 1626 (vernieuwd 1638) en 1697, van de Bieselertiend onder Ermelo, 1632, van het Hertogenland onder Elden, 1557, met een vidimus van 1558, 1540 – 1753.

bron: Arnhem, Gelders Ar4chief, Archief Rekenkamer, inv.nr. 2031.

1626

Eigendomsbewijs voor Coop Schrassert en Aelt van Arler, man van Elisabeth Schrassers, van 1/8 deel van het goed Esvelt c.a. in **Barneveld**, afkomstig van Jacoba Schrassers, weduwe Van Renseler, dat zij geërfd had van haar neve Coop Schrassrt Aertsz.

bron: GAB, Huisarchief De Schaffelaar, inv. nr. 67 (blz. 21).

1626, 5 apr.,

"Joost van Haeften, Anthonis van Lijnden, Lambert Bentinck en Johan Hackfort de Jonge tot Ridders geadmitteerd."

bron: Kwartiersrecessen van de Veluwe.

1626, 3 jul.,

"Vrachten, oncosten, vacatien, van heeren, verteeronge van baden ende klercquen mettet toevall gemaect op die reyse naerr Nijckerk op 't hooge Appellationsgericht van Englanderholt". Daarin onder andere:

Tot **Barneveld** verteert in de herberge van 't Wapen van Gelderland de somma van 35-1-0;

Aen den heere Martini gegeven 't gene sijn W. tot Barneveld met sijn diener verteert hadde 3-2-0;

Noch voor eenen wa, soo die raetsheer Martini hier brochte, met desselfs verterongen tot Barneveld 6-5-0;

bron: Beernink, G., Het landgericht van Veluwe. in: Bijdragen en Mededelingen ver. Gelre, deel VIII, 239-257.

1626, 14 okt.,

Peter Reijerss en Jan Willemsen voor Heijmen Frerickss, akkoord over het overlijden van Lijsken Cornelis, Stichts geboren, overleden **Barneveld**.

bron: GAA, Archief Gelderse Rekenkamer, inv.nr. 4586.

1627

Curators van het sterfhuis van Jan Jacobs, Stichts geboren, overleden aug 1626, in den Hoeve onder **Barneveld**.

bron: GAA, Archief Gelderse Rekenkamer, inv.nr. 4586.

1627

Stukken betreffende de aflossing en hernieuwde verpanding van de tienden **Glinde** en **Sorgdam** onder **Barneveld** in 1627. Met retro-acta, 1 omslag.

bron: Martens van Sevenhoven, A.H., Het archief der Geldersche Rekenkamer, 1559 - 1795. deel I. Den Haag, 1935, blz. 72, inv.nr. 395.

1627, 22 mrt.,

Brief van Herman van Wenckum te **Barneveld** aan Henrick Gerritsz. Brouwer te Elburg over eene door den eerste aan het weduwenhof te schenken geldsom, (z.d.) 1 stuk. N.B. In dorso bevindt zich eene verklaring van Henrick Gerritsen, dat hij de geldsom van Henderick toe Water ontvangen heeft, 1627 Maart 22. Het stuk is genummerd 19 en heeft misschien als bijlage bij eene thans verloren rekening gediend.

bron: Harderwijk, Streekarchivariaat Noordwest-Veluwe, Archief Weduwenhofje te Harderwijk. inv.nr. 1769.

1627, 9 mei,

Mor Peten en Jan Ariss, akkoord over het overlijden van Geusken Otten, gewezen huisvrouw van Heijmen Janssen, Stichts geboren, overleden **Barneveld**.

bron: GAA, Archief Gelderse Rekenkamer, inv.nr. 4586.

1628

Tollijst van den landtol **Terschuur** (afschrift, door den secretaris van de Rekenkamer gezegeld), 1628, alsmede eenige exemplaren van die lijst, afgedrukt (c. 1770). 1 charter en 1 omslag.

bron: Martens van Sevenhoven, A.H., Het archief der Geldersche Rekenkamer, 1559 - 1795. deel I. Den Haag, 1935, blz. 209, inv.nr. 1508.

1628, 10 aug.,

Een keizerlijk leger, onder commando van de 20-jarige Italiaan Raomind, graaf Montecucolli, rukt van Ede via Amersfoort op richting Amsterdam. Amersfoort valt op 14 augustus.

bron: Buisman, J., Duizend jaar weer, wind en water in de Lage Landen. Franeker, 2000, deel 4, blz. 402.

1628, 16 nov.,

Door het maalschapsbestuur van **Kootwijk** wordt, ten overstaan van Ambrosius van Ommeren, schout te Barneveld, gemachtigd door de drost van Veluwe, een volmacht opgemaakt waarbij compareerden de maalluiden van **Boven-Kootwijk, Kootwijkerbroek en Essen** "te zamen sorterende onder de maelschap van Kootwijk". Deze volmacht diende te worden opgemaakt om een rechtzaak te kunnen aanspannen tegen Herman Hartieus, koopman te Amsterdam, die zich rechten in de Kootwijker maalschap had toegeëgend.

lit.: Nairac, C.A., Een historisch hoekje der Veluwe, blz. 80.

1629

Request aan Henrick, graaf Van den Bergh, gouverneur van Amersfoort, waarin teruggave verzocht wordt van goederen, voerlui, paarden, wagens en vee, gerequireerd voor vervoer van zieken en bagage. niet verzonden. Idem request aan Johan, grave van Nassau, waarin teruggave wordt verzocht van het hiervoor staande. 2 stukken.

bron: Inventaris huisarchief **Terschuur**, voorl.inv.nrs. 45 en 46 (collectie Wartena).

1629, 6 okt.,

Ondertrouw te Breskens van Claes Aelsen, j.m. van **Barnevelt** in Gelderland en Willemijne van Nieukercke, j.d. van Roosbeke, tsamen wonenden alhier. Trouwen te Breskens op 2 december 1629.
bron: Trouwboek Breskens 1621-1630.

1631, 20 jan.,

"Lyste, waer nae den Lant-Toll **ter Schuyr** in den Ampte van Barnevelt in de Batenburgsche Pantschap gehorende, die nu den Graeff van Benthem aen sich geworven heeft, van olts herr is ontfangen geworden, en dat als volgt:

Eerstelyck is een uytheemsch stuck wyns op desen tol schuldigh van elcke bodem een olden groot, dat is van elcke vat - - - 2 olde grooten.

Van een peert sonder zadel - - - 1 st[uiwer] gesalueert.

Van een vullen half soo veel.

Dan hebben de wynen off peerden vertolt op Veluwen elders, soo ist half gelt, ende de vraght-paerden syn vry.

Item alle goederen dat toe wagen off karre gaet, van elcke vraght peert - - - 1 st[uiwer] gesalueert; Daer mit zyn de goederen vry.

Item van een osch ofte koebeest dat tot Hattem overkomt - - - een halv st[uiwer] brab[ant]s.

Dat van Zutphen overkomt - - - 3 oort st[uiwer] brabants.

Ende van Deventer overkomende - - - 1 st[uiwer] brabants.

Van ses schaepen - - - - 1 st. brabants.

Van ses verckens - - - - 1 st. brabants.

Ende van alle Geldersche ondersaten, mitten poorters ofte burgeren van Cuylenburgh, sinnen op desen toll vry, ende niemant anders, uytgenomen ledige waegens off karren, en oock die luiden geladen hebben, maer uytheemsche wagens ofte karren met Gelders goet bevracht, off Gelderse waegens met uytheems goet bevracht, zyn onvry en betalen als vooren.

Iedien ymanden mit gewalt ofte stilswygens desen Tol met beesten off andre waeren voor by dreve ende ontfuerde, zal die selve den Tollenaer mit geweld ofte by arrest mogen aenhouden om na gelegentheyt der saecken hun die breucken aff toe neemen.

Actum in de Kamer van de Reeckenonge in Gelderlant, t'Arnhem den 20 Januar. 1631. En was onderteeckent, J. Henricks. Oock was onder 't spatium gedrukt een Zegel in roden wassche.

bron: Stucken behoorende tot den Codex Gelro-Zutphanicus, blz. 540-541.

1631, 3 jun.,

Acten betreffende de belening door de abdis van Elten van Evert Morren met de helft van het Blanckerts goed onder **Voorthuizen** onder afgoeding van Everts broeder Rijck Morren en toekenning van lijftocht aan Everts huisvrouw Meyntgen Pelen, 1631 juni 3 en december 23. Oorspr. gehecht geweest. 2 charters.

bron: RAG Arnhem, Archief Hof, inv.nr. 6945??

1631, 19 sep.,

Bijeenkomst in **Garderen** naar aanleiding van een beslissing omtrent het goed van Schrassert bij het Uddelermeer waarbij de grenzen van dit goed nader worden bepaald.

bron: Pleyte, W., A. van den Bogert en H. Bouwheer, Bijdragen tot de geschiedenis van Barneveld. Meerveld en Meervelderbosch. Barneveld, G.W. Boonstra, 1886, blz. 12.

1632, nov.,

Dominee Hajo Cornelii te **Elspeet** werd in november 1632 door de Classis aangezegd dat zijn dienst niet meer stichtelijk kon zijn.

lit: Beernink, G., De reformatie te Nijkerk (1578 - 1628). in: Bijdragen & Mededelingen "Gelre", XV, 1912, blz. 119.

1633

"Pauselicke samenkomsten" in **Voorthuizen**, Nijkerk, Putten en Oosterwolde "die tot grote disordre end ontstichtinghe der Ghereformeerder kercke gepleeght worden".

bron: Beernink, G., De reformatie te Nijkerk (1578-1628). in: Bijdr. en Meded. "Gelre", 1912, XV, blz. 12.

1633 (- 1702)

Stukken betreffende de goederen Groot en Klein Birreveld en de daarbij behorende landerijen, gelegen

in het kerspel Barneveld, buurschap **De Glind**.
bron: GAB, huisarchief De Schaffelaar, inv.nr. 57-62 (blz. 20).

1633, 24 jun.,

Henrick Hendriksen Campert en de wed. Wolter Sanders e.a. verkoopen elk ¼ van het thinsgoet Birfelt [in de buurtschap **Glinde**] en recht in het Rootzelerveen aan Oth Gerritsen.
bron:

1633, 19 nov.,

"Op request van de gemeine geerfden tot Garder en Vaessen in Veluwe wort een placacet uitgegeven tot het stuiten der sanden in Veluwe."
bron:

1634

In de kerken te **Barneveld** en **Garderen** komen klokken van Van Trier [zie ook 1625].
lit.: Dorgerlo, A., De klokkengieters Van Trier en hun werk. in: Bijdr. en Meded. ver. Gelre, deel LX, 1961, blz. 38.

1634

Brief van de landdrost van de Veluwe aan de schout van **Barneveld** inzake het onrechtmatig vellen van houtgewas, staande op herengoederen te **Uddel**, door maallieden, 1634. Afschrift [17e eeuw]. 1 stuk.
bron: GA Apeldoorn, Archieven van de marken in de gemeente Apeldoorn: Uddelerheegde, inv.nr. 436.

1634

Onderhandse akte van overeenkomst met Broenis van Meervelt, waarbij aan hem in ruil voor een schenking een lijfrente van 225 gulden wordt uitgekeerd, op voorwaarde dat na zijn dood jaarlijks de helft van deze rente wordt geschonken aan de kerkmeesters in **Voorthuizen** ten behoeve van de armen aldaar, 1634, met dorsale aantekening van kwitering aan Broenis van Meervelt, 1635, met hierop betrekking hebbende stukken, 1636-1637, 1634-1637.
bron: Amersfoort, Archief Eemland, Archief Burgerweeshuis Amersfoort, inv.nr. 202.

1635

Ingekomen brieven van en minuten van brieven aan diverse instellingen en personen te Amsterdam, Den Briel, Gouda, **Barneveld**, **Voorthuizen**, **Kootwijk** en Veenendaal, over de verzorging van weeskinderen en door de ouders verlaten kinderen, 1635-1636, 1656, 1674, 1676, 1679, 1689
bron: Amersfoort, Archief Eemland, Stadsbestuur Amersfoort, 1300-1810, inv.nr. 1956.

1635, ±

Verzoekschrift van het armbestuur in **Voorthuizen** om het weeskind Aart Maessen, kind van Maes Wouterssens en Geert Besselsens in het weeshuis op te nemen, [ca. 1635].
bron: Amersfoort, archief Eemland, Archief Burgerweeshuis te Amersfoort, inv.nr. 223.

1636

Mogelijk het eerste jaar dat **Barneveld** wordt genoemd als plaats waar tabaksteelt plaatsvond.
lit.: Rageldin, Jofran, Tabaksteelt in Barneveld 3: De teelt in de Gelderse Vallei. in: Barneveldse Krant, juli/augustus 1983.

1636, 20 aug.,

Joffrouw Wilhelmina van Wencum, weduwe van Joncker Joostr van Beynhum, door doode van haar vader Geraerd van Wencum stuck goets gen. **Glindhorst** gelegen in Berneveld.
bron: Wageningen, Dick van, Leen- en Tinsregister 1459 - 1641, blz. 61.

1636, 10 sep.,

Clement Buijs van Dantzig, 24 jaar, verklaart op verzoek van Schipper Pieter Pietersz., van het schip "St. Pieter" dat hij als kuiper en bediende van Claudy Woutersz., van **Barneveld**, koopman naar West-Indië is gevaren op genoemd schip, dat Wouters op het Isle de May daar liggende schippers uitnodigde wijn te komen drinken; vandaar naar de wilde kust, op de rivier van Suriname moest de schipper van boord om de Gouverneur te spreken; Cl. Woutersz., richtte weer slemppartijen aan; eveneens in Barbados waar

wijn en anijswater verhandeld werden voor tabak, en waar Woutersz., weigerde afrekening met de schipper te doen, wat enige dagen oponthoud heeft veroorzaakt. Tenslotte: 4 vaten pek die gekocht zijn van Schipper Corn. Jansz. Buijsman zijn verkocht voor tabak. De gehele verklaring wordt vervolgens bevestigd door Jacob van Vijsen van Amsterdam, ± 50 jaar, op 18 oktober 1636.

bron: GA Asd, Archief Nots. Jacob van Zwieten, nr. 865.371-372.

1636, 29 okt.,

Attestatie van Minne Cornelisz., stuurman, 32 jaar, en Heijndrick Claesz., kok, 26 jaar, inwoners van Amsterdam, op verzoek van Wouter Wouters van Barrevelt, koopman in Amsterdam. Op hun laatste reis met het schip "St. Pieter", met schipper Pieter Pietersz. van Amsterdam, zijn ze naar West-Indië geweest. Hun schipper heeft op Barbados geleverd aan Claude van **Barrevelt** 9 oxhoofden franse wijn en 3 oxhoofden brandewijn, en hij hield in zijn schip 2 oxhoofden franse wijn en 1 anker brandewijn. Het scheepsvolk heeft hier slechts van gehad 70 flapkannen wijn en van de brandewijn zo goed als niets; die werd door de schipper geconsumeerd die bijna continu beschonken was. Op Martinique heeft de schipper van de getuigen gekocht twee ankers brandewijn en anijs en van Schipper Jan Hansz., 1/2 anker brandewijn en 1/2 anker spaanse wijn. Op de terugreis op Barbados kocht de schipper weer brandewijn, waar het scheepsvolk niks van kreeg. Ook bracht de schipper goederen aan land om met vrouwvolk te verteren, en zonder tegenstand van het scheepsvolk, zou hij nog veel meer achterovergedrukt hebben.

bron: GA Amsterdam, Archief notaris Isaacq Henricx, inv.nr. 1261A/417.

1636, 9 nov.,

Bij vonnis van het Hof te Arnhem d.d. 9 november 1636 zijn de geërfden van Harskamp in het gelijk gesteld contra die van **Kootwijk**, waarbij het bergsken Cuijkshulle, in 1606 en 1626, tot markscheiding is aangewezen.

bron: Civ. Sent. VII, blz. 32, Pleidooiboek XII. 7 juli 1938. **lit.:** Nairac, C.A., Een oud hoekje der Veluwe, blz. 58.

1636, 12 dec.,

Attestatie van schipper, Joris Willemsz., van Rotterdam, 32 jaar, op verzoek van Wouter Woutersz., van **Barneveld**, en Cornelis Jansz., Goutsbloem, voor henzelf en hun medereders van het schip "De Liefde". In oktober l.l. kwamen op het schip van de getuige schipper Dirck Jabosz. Schellinger van Medemblik en diens Luitenant, en deze zeiden (de luitenant was een Fransman "die goet duijts sprack"), dat het schip "De Liefde" in Santa-Cruz was geweest met 16.000 stukken van acht. De bootsgezellen van Schellinger kwamen aan boord met bij hem zakken gevuld met realen van achten om fruit en wijn te kopen voor een sinaasappel betaalden ze grif een halve reaal. Als reden gaven zij op dat op het schip "De Liefde" wel meer dan 20 doden en veel zieken waren.

bron: GA Amsterdam, Archief notaris I.H. van Gieteren, nr. 1261A/477.

1636, 17 dec.,

Geërfden in **Stroijerbroeck** contra Steven Aarts. Verschil over het regt, om in den hoek van het Stroijerbroek, die ongedeeld lag, te mogen plaggen en turf slaan.

bron: Arnhem Gelders Archief, Civ. Sent., VI*, blz. 87.

1637

Markt te **Barneveld** op zondag.

lit.: Beernink, G., De reformatie te Nijkerk (1578 - 1628). in: Bijdragen en Mededelingen "Gelre", XV, 1912, blz. 83.

1637

Acte van inbezitneming van het goed **De Glinthorst** door Walraven van Beinum, 1637. Met het protest daartegen van Albert Voet en zijn vrouw Arnolda van Wijnbergen als erfgenamen van Wilhelmina van Wenckum, 1638.

bron: GAB, Huisarchief De Schaffelaar, inv. nr. 70 (blz. 22).

1637, mrt.,

Verzoekschrift gemeenteleden kerk Scherpenzeel om schoolmeester van **Barneveld** tot predikant te beroepen, vanwege "die groote onkosten ende swaerigheden daer onse ampt ende kerspel daglicx mer

ende mer in is vervallen door het comen ende predicken van verscheijde predicanten". Dit was Everwinus Regneri van Asperen, bevestigd 9 januari 1638.

bron: HGS 31, 1637. **lit.:** Woudenberg, H.M. van, De geschiedenis van de Grote Kerk te Scherpenzeel, blz. 54

1637, 23 jun.,

Op een zerk in de kerk van **Garderen** staat te lezen: "Anno 1637 den 23 Yunius is Gerrit lansen Versteegh in den Heere gerust".

1637, 4 nov.,

Een ongedateerd advies vermeldt de sententie van het Provinciaal Hof van Gelderland d.d. 4 november 1637, waarin is beslist in een geschil tussen Henrik Woutersen tegen Peter Jansen, voor zichzelf en zijn echtgenote Jenne Pelen, over de vererving van het herengoed **De Tweel** na de dood van de kinderloze Marijken Cornelisz.

lit.: Schrassert, J., Consultatiën, advysen en advertissementen, Harderwijk, 1740, deel I (Veluwe Geslachten, 19e jrg, nr. 4, 1994, blz. 209).

1637, 23 dec,

Joncker Walraven van Beyhem leenvolger na de dood van "Joffrouw Wilhelmina van Wencum, geeft over **Glinthorst** in Bernefelt aen sijn neve Joncker Johan van Wijnbergen, Borgemeester der stad Harderwijk."

bron: Wageningen, Dick van, Leen- en tinsregister huis Amerongen 1459-1641, blz. 62.

1638-1657

Stukken betreffende de weg over **Barneveld** en Ede naar Arnhem. 1638-1657.

bron: Amersfoort, Archief Eemland, Stadsbestuur Amersfoort, 1300-1810, inv.nr. 1748. n.b. dateringen: 1635-1636, 1656, 1674, 1676, 1679, 1689.

1638, 27 feb.,

Aelbert Voet, Borgemeester der stad Harderwijck als momber sijner huysfrou Joffrou Arnolde van Wijnbergen, enige moeye ende erfgenaam van Wilhelmina van Wencum, in leven weduwe van Joncker Joost van Beynhum, **Glinthorst tot Bernevelt**.

bron: Wageningen, Dick van, Leen- en tinsregister huis Amerongen 1459 - 1641, blz. 63.

1638, 10 mrt.,

Melis Wyncop, z.v. Bessel Wyncop van Putten ende Aeltjen van Butselaar, Jan van Butselaers dochter van **Bernevelde**. Den 10 Martije 1836 tot Bernevelt getrouwt.

bron: Trouwboek Barneveld

1639, 11 jun,

Klagt van Reijer van Esvelt dat Heijmen Jans buiten zijn kennis de bijl gebruikt heeft, welke hij non comparitie op het gerigt te **Barneveld** vellich verclaert is.

bron: Archief Hof van Gelre?

1639, 9 nov.,

Geërfden van Harskamp contra die van **Kootwijk**. Eischers beweren dat gedaagden zich niet gehouden hebben aan het bepaalde bij de overeenkomst van 1606 en 1626, terzake van het "bergskan Cuykshulle", dat strekken zou tot markscheiding tusschen die van Harskamp en Kootwijk. Het Hof veroordeelt de gedaagden zich aan dat accoord te houden.

bron: Arnhem, Gelders Archief, Civ. Sententies VII, blz. 32; Pleidooiboek, XII, d.d. 7 juli 1638

1641

Akte van uitkoop waarin Cornelis van Zurkesteijn van zijn familieleden een kwart koopt van zeker hof genaamd "Cleijn Surckensteijn weesende vrij thinsgoet...inden ampte van **Barnevelt**".

bron: Gem.Archief Amersfoort, onderhandse akten, 3de boek, AT002b003, folio 374

1641, 29 aug.,

Testament van Joncker Walraven van Beynhem, ten behoeve van Joncker Johan van Wijnbergen,

Glinthorst in Barneveld.

bron: Wageningen, Dick van, Leen- en tinsregister huis Amerongen 1459 - 1641, blz. 63.

1643, 9 mrt.,

Amersfoort, Not. C. van Ingen: Hendrick van Hattem, schepen, is getuige bij het passeren van een akte door Johan van Estvelt en Johanna van Ommeren, echtelieden wonende te **Barneveld**.
lit.: Regesten Nederland Deel III: Collectie D.F. Tollenaar

1644, 16 mrt.,

"Op die Regte van Robertus Altius predicant tot **Garderen**, te kennen gevende, dat die kercke aldaer hebbende al over de ses hondert jaeren gestaen soodaenigh vervallen is, dat den dienst van Godes H. Woort daerin niet alleen niet kan geoeffend worden, maar oock dat dieselve tot een totale ruïne sal vervallen, indien deselve niet haest wordt geremedieert, en versoeckende, also voorn. kercke geen middelen tot herstellinghe is hebbende, dat dat quartier (van Veluwe, red.) daertoe een liberael subsidie believe te vergunnen. Om geallingeerde redenen heeft het quartier tot herstellinghe van dese kercke ses hondert gulden toegestaen".

lit.: Hoogeboom, L.A., Rondom twee torens, enz. blz. 13, 14; Soest, H.W. van, Ontstaan en ontwikkeling der Rooms-katholieke kerk in de gemeente Barneveld. in; Archief voor de geschiedenis van het Aartsbisdom Utrecht, 35ste deel, 1909, blz. 177-178.

1644 (na 13 apr.?)

"*Malum.*

A Malo quod origo mali est, post saecula nomen

Credimus id quod nos angit habere mali.

Apposite; nisi quod praepostera syllaba fecit

Hoc breue quod longum debuit esse malum.

*Tum inter **Voorthuijsen** et Beeckbergen."*

bron: Constantijn Huijgens, CH1644:156. Zie: www.etcl.ng/huygens/1644.html

1644, 13 apr.,

"*Pecten.*

Est quod rapta per implexos violenta capillos,

Est quod laeue leuis dextera ducit ebur.

Non nihili est, rerum nodos quo pectine pectas;

Explicat iste graues, implicat iste leues.

*13 Apr. Inter Amersfortam et **Voorthuijsen**."*

bron: Constantijn Huijgens, CH1644:154. Zie: www.etcl.ng/huygens/1644.html

1644, 15 apr.,

AAN PRINSES AMALIA VAN ORANJE. (H. A.) *

Z. H. is eergisteren tot Utrecht gegaan, vandaar den volgenden dag over Amersfoort en **Voorthuizen** naar Beekbergen, „village de maisons esparses, et OU les plus delicats de nos messieurs ne furent pas trop satisfaits de ne trouver que de la paille pour matelas, et force porceaux dans leurs ruelles”.

Vandaar is Z. H. heden om 11 uur hier aangekomen. „Les deux compagnies de cavallerie

qui sont icy en garnison sont venues au devant d'elle à une demie heure de chemin, et M. le baron de Dona, le fiancé, n'a pas voulu manquer de s'y trouver en poste, pour rendre ce devoir à son general, le respect l'ayant emporté sur l'amour”. Al de colleges van het kwartier van Gelderland hebben Z. H. begroet en morgen begint nien niet de zaken, die wel een dag of acht zullen duren. - Er wordt uit Rhijnberk bericht, dat troepen van de Landgravin. die, uit Nuis getrokken, bij het dorp Merode twee stukken geschut en anderen buit behaald hadden op troepen van den hertog van Lotharingen, **op** hun terugtocht geheel en al verslagen zijn door den vijand, die zich hersteld had. Het heet, dat het verlies acht compagnieën ruitery en 500 man voetvolk bedraagt”. A Zutphen, le 14” d'Aprvil 1644.

bron: Brief Constantijn Huijgens, nr. 3405.

1645

Acte van aankomst voor Tijs Harmensz. en zijn vrouw Merritgen Toenis van een wal met de beide sloten grenzende aan het land De Goor, horende onder het goed De **Glinthorst**, 1645. Met in de margine acte, waarbij Tijs Harmensz. deze wal overdraagt aan Johan van Wijnbergen.

bron: GAB, Huisarchief De Schaffelaar, inv. nr. 71 (blz. 22).

1645

Acte, waarbij Jan Cornelisz. en zijn vrouw Aeltjen Dircks hun aandeel in het goed **Wenckum** overdragen aan haar broeder Willem Dircksz. en diens vrouw Jacobjen Toenis.

bron: GAB, Inventaris goed Wenckum, inv. nr. 14 (blz. 5).

1645, 2 mrt.,

Doopboek **Barneveld**: "Izaak, zoon van Laaw-rens Matheusen, trompetter leggende tot Gorcum in garnisoen, wiens vrouw met de geseijde Heijdens omzwervende alhier quam in de kraam te vallen."

lit.: Kappen, O. van, Geschiedenis der zigeuners in Nederland. Assen, 1965, blz. ?

1645, 5 jul.,

Petrus Peregrnus, predikant te **Voorthuizen** ca Evert Heijmans, kerkmeester. Impetrant beweert dat hij het genot der vikarie, gesticht op het altaar St. Mariae in de kerk te Voorthuizen ex jure devotuto, welk hij verkregen heeft, en dus regt heeft op de vruchten, welke sedert 1625 door de gedaagde en de koster genoten waren. Het Hof erkent dat regt en vergunt de predicant verder te procederen.

bron: Arnhem, Gelders Archief, Civ. Sententiën IX, 84 en 202. Pleidooiboek XIV, 26, 355 en 407.

1645, 23 jul.,

Doopboek **Barneveld**: "*Guillame of Willemtje, dochter van Micheil Laurens van Leijden een der omlopende Heidenen (alzo genoemt), geboren hier tot Barnevelt en nae voorgaende zoo particulier beloften gedaen aen mijn huis als solemneler in de kerck van de vader als van de Bestevader van opgetrocken te sullen worden in de Gereformeerde Religie gedoopt.*"

lit.: Kappen, O. van, Geschiedenis der zigeuners in Nederland. Assen, 1965, blz. ?

1645, 29 jul.,

"*Versoeck van die van **Elspeet** en **Garderen** om na gelegenheid van haere Landerijen in voorsch. impost getracteert te worden aan het Gecombineerde Collegie ten beste re recommanderen.*"

bron: Kwartiersrecessen van de Landdag Veluwe, blz. 47.

1645, 29 jul.,

"*Op versoeck van de Ghemeijnte tot **Barnevelt** om jaerlijcks onderhoud voor haren predicant Caroli als sijnde om deszelfs swackheijt genootdrongen geworden op een ander bequaam dienaer bedacht te sijn. Gedeputeerden geauthoriseert om hierin naer gelegenheid te disponeren.*"

bron: Kwartiersrecessen van de Veluwe.

1645, 16 sep.,

Getuigen verklaren voor Evert Everts onderscholt hoe de scheiding van 't **Cootwijkervelt** loopt. Jr. Herman van der Hell in 1653 binnen die scheiding de zichten van heide maijens heeft weggenomen.

bron: Archief van het Hof?

1645, 20 dec.,

Frank Gerritsz. contra Seger van Achteveld. Impetrant, onderpachter van den zwijgenden tol van der Schuer te Lunteren, beweert, dat gedaagde, komende van zijn goed **Achteveld**, in het sticht Utrecht gelegen, tolschuldig is. Het hof veroordeelt den gedaagde, dien tol alsnog te betalen.

bron: Arnhem, Gelders Archief, Civ. Sent. IX, blz. 123, Pleidooiboek XIV, blz. 152verso

1646, 18 jun.,

"*Op den 18 Junij 1646 heeft Reijer Reijers gepacht van de maelen van Soemeren het dopheet te plucken met een man voor dit Jaer voor 15 gl. waervoor borgen geworden sijn Jan Jansz. Corthals en Rijck Dirksz. en sulx een voor all met de conditie so hij een ander in het velt vijnt dat hij den selven sall mogen schutten. Geschieet voor Dirck van Ommeren, scholtis tot Barnevelt, bij gerichtslijden Winant van Gheijn en Evert Everts, onderscholten, op datum als voren, hyervan is een daelder ten gelage geweest waervan den pachter een guld. sall corten.*"

bron: Malenboek van **Voorthuizen**

1647

Akte waarbij "die van de reekening" van Gelderland Henrick Gijsbertse investituut en oprukking verlenen van een herengoed in het ambt Barneveld, kerspel **Garderen**. 1 stuk. in dorso latere akten van oprukking, 1655, 1661

bron: GAB, Collectie (losse) charters

1647, 27 apr.,

Die van **Cootwijk en Essen** vragen aan het Hof dat Commissarissen ogenschouw komen nemen over verschil van Essen met Harskamp en Cootwijk met Herman van der Hell. Het Hof committeert daartoe Joost Vijgh en Robbert van Arnhem.

bron: Archief van het Hof

1647, 20 okt.,

Questie tussen **Cootwijk en Essen**. De eerste hebben zonder Essen scheidingspalen opgericht met Harskamp en de tweede hadden aangegraven zonder consent van Cootwijk; wordt een vergelijk getroffen waarbij alles wordt goedgekeurd voor deze keer.

bron: Archief van het Hof

1648

Akte, waarbij de ambtsjonkers, schout, predikant en kerkmeesters van **Barneveld** in pacht uitgeven aan Dirck Frederickszoon en zijn huisvrouw Emmetjen Peters een hof te Barneveld, toebehorende aan de O.L. Vrouwevicarie.

bron: GAB, voorl.inv.nr. 175

1648-1658

Lijst van inkomsten uit stukken land bij **Milligen en Meerveld**, ontvangen door de kerkmeesters Gijsbert Gijsbertsen en Henrik Aarsen, over de jaren 1648-1658.

bron: GAB, Collectie (losse) akten

1648, 21 jan.,

De Harderwijker imkers beweerden kosteloos bijenkorven te mogen plaatsen in de heiden te Ermelo, Nunspeet en **Elspeet**. De eigenaars van de 7 oude hoeven, Jan Lubberts en Gangolf Willems c.s. te Elspeet ontkenden dit, vorderden van elken korf 1 blank en namen de door de Harderwijkers in hun veld geplaatste immen in beslag. Hierover ontstond een proces dat werd gevoerd voor het schoutengericht van Harderwijk, doch hangende deze procedure citeerden de Elspeters de imkers voor het Hof, waartegen Schepenen en Raad van Harderwijk protesteerden. Zij beweerden dat deze citatie in strijd was met hun privilege de non evocando.

bron: Berends, P., Het Oud-Archief van Harderwijk, deel I, blz. 79-80; Register Archief Hof van Gelderland, door Nijhoff, blz. 132. **bron:** Stukken betreffende de kwestie van de Harderwijker imkers met de eigenaren van de '7 oude hoeven te Elspeet', 1648 en 1670. 3 omslagen. inv.nr. 153-155. N.B. Zie de resolutie van 26 September 1670 in inv.nr. 14.

Jan Lubberts en Gangolf Willems c.s. bezitters van de zeven oude erven te **Elspeet**, contra allen, die meenen beregtigd te zijn tot het zetten van hunne immen in de Elspeter velden. Impetranten vorderen, dat allen, die hunne bijen in de Elspeter velden zetten, dit niet doen zullen, dan met goedvinden en believen van hen impetranten, en tegen betaling eener daarop staande recognitie. Het hof veroordeelt de gedaagden, wier bijen opgehaald zijn omdat zij die buiten wil en weten van de impetranten in de Elspeter velden gezet hadden, om daarover met de impetranten in vergelijk te komen, of anders met het hof; handhaaft voorts de impetranten bij het bezit van de Elspeter velden.

bron: Arnhem, Gelders Archief, Civ.Sent. X, blz. 61, XI, blz. 218; Pleidooiboek XV, blz. 187; LXXIX, blz. 81-90.

1648, 20 mei,

Jacob van Ripperda, buurrichter, voorts ingezetenen en geërfden van Harskamp contra de malen en geërfden van **Essen**. Het Hof stelt de impetranten voorlopig in bezit van de limiten namelijk van Breecksheck tot aan de voorsten steen Cuijkshule, getekend op eene daarbij gevoegde kaart en veroordeelt de gedaagden tot schadevergoeding in afwachting eener nadere uitspraak over het volle bezit.

bron: Arnhem, Gelders Archief, Archief Hof van Gelre, Civ. Sententiën, X, blz. 93.

1649

“Ook in het jaar 1649 wordt melding gemaakt van eene aanstaande zitting van het appellationsgerecht, welke te Ede of **Barneveld** zoude plaats hebben, en in April en Mei 1655 werd op de laatste plaats nog in eene houten loods vergaderd.

bron: Kwartiersreces van 21 juni 1649 en Van Hasselt, Klaarb. bl. 6, 40 (...) In de klaring van 1655 bekleedde de oudste raad van het hof de plaats van de stadhouder. Landdagsreces 25 juli 1654.

lit: Riemsdijk, Th.H.F. van, De Hooge Bank van het Veluwsche Landgericht te Engelandersholt. Utrecht, 1874 (D), blz. 186.

1649, 24 jul.,

Willem van Raesfelt benoemd tot ontvanger, Willem Bentinck benoemd tot substituut-ontvanger van het ambt **Barneveld**.

bron: GAB, Oud-archief, voorl.inv.nr. , resolutieboeken, deel I, folio 2.

1650

Instelling van een waag voor het wegen van tabak en wol door de **Barneveldse** ambtsjonkers.

bron:

1653

Volgens burgemeester C.A. Nairac zou een gedeelte van de kerktoren in **Barneveld** zijn afgebrand.

1653, 2 apr.,

De momber ca Joachim Everts en Lambert Verburgt. Het Hof veroordeelt de gedaagden on den rodetiend te **Kootwijk**, het goed **Uddel**, het Uddelermeer, de hof in 't **Garderbroek** en 's Grevenholt, met al zijn toebehooren, ten behoeve van de Staten der Landschap te verlaten met overlevering van de pandbrieven en teruggave der verschuldigde en genoten vruchten, voorbehouden het recht van de gedaagden om later te bewijzen dat genoemde tiend en andere goederen in erfpacht zijn uitgedaan of veranderd in vrij eigen goed.

bron: Civ. Sententiën XII, blz. 108.

1651

Akte waarbij “die van de reeckening” van Gelderland de huwelijksvoorwaarden tussen Jan Aertsz. en Annetgen Francken, voor zover deze het goed **Groot Gelkenhorst** betreffen, goedkeuren.

bron: GAB, Collectie (losse) charters

1651

Het goed “Espeet” te **Barneveld** wordt verkocht aan Johan Brant.

bron: Inv.huisarchief Terschuur, voorl.inv.nr. 19 (collectie Wartena)

1652, 10 apr.,

De momber contra de abdis van Elten. Impetrant beweert, dat de staten dezer landschap, in plaats van de landvorstelijke hoogheid, het regt van erfvoogdij hebben over de hoorige goederen en luiden van Elten, op Veluwe, onder Putten, Nijkerk en **Barneveld** gelegen en woonachtig, en dat, uit kracht van die erfvoogdij, die goederen en luiden tot diensten aan den heer verplicht zijn; dat daarbenevens den heer des lands toekomt een derde deel der op die goederen gevallen breuken enz., en dat geen hoorig man aldaar voor goed kan gevrijd worden, dan met goedvinden van den heer, als erfvoogd. Gedaagde houdt het tegendeel staande. Het hof vereenigt zich met het gevoelen van den momber.

bron: Arnhem, Gelders Archief, Civ. Sent. XI, blz. 220.

1653, 2 apr.,

De momber contra Joachim Everts en Lambert Verburgt. Het hof veroordeelt de gedaagden, om den rodetiend te **Kootwijk**, het goed **Uddel**, het Uddelermeer, den hof in 't **Garderbroek** en 's Grevenholt, met al zijn toebehooren, ten behoeve van de staten der landschap te verlaten, met overlevering van de pandbrieven en teruggave der verschuldigde en genoten vruchten, voorbehoudens het regt van gedaagden, om later te bewijzen, dat genoemde tiend en andere goederen in erfpacht zijn uitgedaan of veranderd in vrij eigen goed.

bron: Arnhem, Gelders Archief, Civ.Sent. XII, 108.

1653

Rutger van Haersolte krijgt in 1653 de kerkelijke tienden te **Garderen** in eeuwige erfpacht van het kapittel van Sint Peter te Utrecht. In 1657 koopt hij ze.

"Wij deken ende cap[itte]le der kercke S[in]t Peters tUtrecht doen cond eenen ijegelijck dat wij ten versoecke van den weled[el] geboren heere Floris Borre van Amerongen hujscommandeur des Duijschen ordens tot Utrecht als speciaele gemachtichde van[den] oock weled[el] geboorn heere Rutgher van Harsolte, erfgeseten tot Haerst en[de] Oosterveen en[de] drossard van Lingen ende lantrentm[eiste]r van Sallant en[de] naer luijt procuratie voor borgem[eiste]r, schepen ende raedt der stadt Swolle van dato den 6en novemb[ris] 1653 ten dien fine gepasseert ende alhier v[er]-thoont in een ewigen erfpacht gegeven en[de] v[er]lijt hebben, geven en[de] v[er]lijen mitsdesen onse brieven den welgemelten heere Rutgher van Harsolte sijnen erven en[de] nacomelingen de beterschap van onser kercken thienden groot en[de] cleijn gelegen in den kerspel van Garderen in Veluwe sulcx d'selve laest bij Jo[hannes] Corn[elis] Sloen ten erfpacht gepossideert en[de] bij welgemelten heere Rutgher van Haersolte met onsen consentie daer inne gedraegen in coop aengenomen sijn elcx jaers om twee Engelsche nobelen goet van gelde gewecht van munte en van volre gewichte die gemunt waeren drie jaeren voordat men schreef 1413 of pajement daer voor dat gelijcke den twe Engelsche nobelen goet is binnen der stadt van Utrecht in elcke tijtt der betaelingte te betaelen jaerlijcks ons ofte onsen cameraer indertijt binnen d[e] stadt van Utrecht op S[in]t Petersdach ad cathedram of binnen 14 daegen daer naest volgende enbegrepen op de heer Rutgher van Haersolte voors[eid] ende sijn successeurs cost ancxt ende arbeitj vrijgelts sonder enige v[er]minderinge des voors[eide] pachts in manieren ende penen als hier nae besc[hreven] staen inden eersten so en mogen heere Rutgher van Haersolte ende sijne erven daer desen op comen sal onser voors[eide] kercken thienden v[er]copen, v[er]setten noch v[er]sellen noch aen ijemant anders brengen bujten onsen wille ende consentie en[de] naer dode van heere Rutgher van Haersolte voorn[oem]t sullen onse voors[eide] thienden geheel comen op sijn outsten rechten erfgen[aem] daer sijn anderen thienden mede gelegen in Garderen op comen sullen en[de] so voorts euwel[ijck] en[de] erffel[ijck] van erfgen[aem] tot erfgen[aem]. Voorts sijnt voorw[ae]r[den] waert saecke dat heer Rutgher van Haersolte ofte sijne successeurs tot eeniger tijt afstaen wilde mit v[er]lopen, wisselen ofte anders sijnen anderen thient mede in Garderen gelegen hergecomen van jo[nke]r Benrick Putten ter Heerenhave, dat sijn ed[ele] in sulcken gevalle ende sijne successeurs die des gebeurden onse thienden mede overgeven sal dengenen sijn thienden voors[eid] aencomen sullen op ten voors[eide] pacht bij wille ende consent ons deken ende cap[itte]le voors[eid] also dat heer Rutgher van Haersoltes thienden ende onser kercken thienden voors[eid] altoos aen een persoon blijven sullen des sal die genen daer onse thienden alsdus op quamen met wisselen of mit v[er]copen of anders binnen een half jaer brieven nemen van ons deken ende cap[itte]le voors[eid] van[den] voors[eide] pacht in allen manieren, voorw[ae]r[den] ende willecor[e]n als desen brief inholt, voorts sijnt voorw[ae]r[de] dat elcke nieuwe erf[enaem] of nacomelingh daer desen voors[eide] pacht naer d[e] heere Haersoltes doot op comen sal binnen den eersten jaer nae sijns voorvaders doot onsen thienden voors[eid] aen ons deken ende cap[itte]le voorn[oem]t v[er]soecken en[de] ontfangen sal niet tcoeloot sijn goedt lodichs silver gerechte gewichte der stadt Utrecht en[de] sal binnen den selven eersten jaere nieuwe brieven eijschen en[de] nemen van den erfpacht voors[eid] innehoudende alle voorw[ae]r[den], willecor[e]n en[de] penen die desen tegenwordigen brief inneholt op onsen cost besegelt met ons cap[itte]les segel van s[in]t Peter voors[eid] ende alle dese voorw[ae]r[den] sal dien nieuwen erfgen[aem] belijen ende bekenne ons deken en[de] cap[itte]le voors[eid] voor den officiael van Utrecht ofte voor den wereltlijcken rechter van Veluwe welcken wij willen van beijden kiezen en[de] des sal die nieuwe erfgen[aem] en[de] naecomelingen binnen den selven eersten jaere ons deken en[de] cap[itte]le geven een nieuwen brief op sijnen cost besegelt met des rechters segel daer die belijdinge voor geschiet. Waere voorts sijnt voorw[ae]r[den] waert saecke dat heere Rutgher van Haersolte voors[eid] sijnen erfgen[aemen] en[de] naecomelingen waer hij doot dese twe Engelsche nobelen voors[eid] jaerlijcks niet en betaelden volcomelijck als voors[eid] is ende dat tot eniger tijt v[er]suijmden sullen sij soo menichwerf als sij dat v[er]suijmen binnen ses weken naest volgende den eersten vierthien daegen na S[in]t Petersdach ad cathedram ons deken en[de] cap[itte]le voorn[oem]t vier goede Engelsche nobelen uijtreycken ende betaelen ende waect dat sij des noch niet en deden of dat sij enich van dese punten ende woorw[ae]r[den] voors[eid] versuijmden en[de] volcomel[ijck] niet en hielden en[de] voldeden als voors[eid] staet so sijn sij ende een ijegelijck van hem v[er]vallen van allen recht, pacht ende toeseggen dat sij aen onser kercken thienden hadden ofte hebben mochten, in wat manieren dat het

waer of toecomen mochte en[de] dese onse thienden comen dan vrij, los wederom aen ons deken ende cap[itte]le onsen vrien wille daer mede te doen also verre als wijse wederom aen ons nemen wilden ende anders niet behoudelijck ons nochtans ons v[er]setens pachts die ons dan afterstallingh waer die men ons betaelen sal sonder enich wederseggen met recht oft[e] anders in eniger wijs, voorts sijnt voorw[ae]r[den] (doorgehaald: de) waert saecke dat wij deken ende cap[itte]le voors[eid] tot eniger tijt deden panden voor onsen pacht van onsen voors[eide] thienden wat cost onsen boden daerom deden en[de] mit haet en eede houden wilden dat sal d'heere Haer- (doorgehaald: slo) solte voorn[oem]t ende sijn successeurs ons v[er]storen ende v[er]rochten sonder wederseggen ende alles sonder argelist ende beheltelijck ons en[de] een ijegelijck sijn goet recht. In oircondesbriefs hebben wij deken ende cap[itte]le voors[eid] ons cap[itte]les segel aen desen brief doen hangen. Gegeven int jaer ons Heeren dusent seshondert drie en vijftich op den 22e dach van decemb[ris].

D. van Huidenbroek, der[...]"

Bron: akten van Leenkamer Putten, inventarisnr 700-755, Inventarisnummer 733.

1655

Verzoekschrift van Jacobgen Maesz, pachteres van de Tol van de Domeinen van Utrecht aan de Bloemendalse- en Kamperpoorten, aan het stadsbestuur, om vordering van een boete van Peter Petersz, als borg voor Hendrick Evertsz, te **Barneveld**, en zijn voerman Melis Karman, die geweigerd hadden gedurende enige jaren, tol te betalen voor de uitvoer van wijn uit de stad, met beschikking en aanzegging.

bron: Amersfoort, Archief Eemland, Stadsbestuur Amersfoort, 1300-1810, inv.nr. 341.

1655, apr., mei,

"Ook in het jaar 1649 wordt melding gemaakt van eene aanstaande zitting van het appellationsgerecht, welke te Ede of **Barneveld** zoude plaats hebben, en in April en Mei 1655 werd op de laatste plaats nog in eene houten loods vergaderd.

bron: Kwartiersreces van 21 juni 1649 en Van Hasselt, Klaarb. bl. 6, 40 (...) In de klaring van 1655 bekleedde de oudste raad van het hof de plaats van de stadhouder. Landdagsreces 25 juli 1654. **lit:** Riemsdijk, Th.H.F. van, De Hooge Bank van het Veluwsche Landgericht te Engelderholt. Utrecht, 1874 (D), blz. 186.

1655, 18 apr.,

De Staten van het Vorstendom Gelre en het Graafschap Zutphen autoriseren Joost Vijgh, Heere tot Isendoorn, om als hun Stadhouder de Klaardag te **Barneveld** van 23 April 1655 te openen en te presideren.

bron: Arnhem, Gelders Archief. nr. 333, Oorspr. Het grootzegel is verloren. Voorzien van de handtekening van J. Engelen, secretaris. Niet als aanwinst vermeld

1655, 18 jul.,

Gerrit Thonissen (Rademaker) wordt vrijgesproken van de verdenking dat hij 'op de duere van Dirck Rademaker (een concurrent?) met steen soude gestueten hebben".

bron: Oosterbroek, A., Een vastgelopen onderzoek weer op gang. De afkomst van Evert Barneveld uit Hattum (1666-1722). In: Gens Nostra, jrg. 58, nr. 1, januari 2003, blz. 10, ORAV, in.nr. 325, fol. 12

1655, 24 nov.,

Jacob Dircksz. Vlugh, wonende te **Barneveld**, geeft procuratie aan Balthasar Rubin, koopman in de havenstad Porto om namens hem op te treden in het sterfhuis van zijn zoon Jan Jacobsz. Vlugh die aldaar is overleden.

bron: GA Amsterdam, Archief notaris. J.v.d. Ven, N.A.1115/275.

1656

n.b. het pestjaar.

Concept voor het maken van eenen weg van Amersfoort over **Barneveld** tot de Luntersche Berg, 1656, 1 omslag

GA Amersfoort, inv.nr. 300

Stukken betreffende den nieuwen weg Amersfoort-**Barneveld**-Arnhem, 1656, 1657. 1 pak

GA Amersfoort, inv.nr. 301

Specificatie van vertering door de Gecommitteerden tot de schouw van de weg naar Barneveld, 1656

bron: GA Amersfoort, inv.nr. 326.

1656, april, mei,

Zitting van het rondreizend Landgericht van Veluwe te **Barneveld**.

bron: Beernink, G., Het landgericht van Veluwe. in: Bijdragen en Mededeelingen ver. Gelre, deel VIII, 1905, blz. 251.

1656, 9 jun.,

Besluit van de ambtsjonkers van **Barneveld** om Willem Bentinck af te vaardigen naar een vergadering met gecommiteerden van Arnhem, Amsterdam en Amersfoort over een aan te leggen weg tussen Amersfoort en Barneveld tot de Lunterseberg.

bron: Res.aj. Barneveld, deel I, folio 15; n.b. Verslag van deze vergadering d.d. 10 juni op fol. 16. nb. Bentinck werd benoemd tot commissaris van deze weg (fol. 17). GA Amersfoort: Concept voor het maken van eenen weg van Amersfoort over Barneveld tot de Luntersche Berg, 1656, 1 omslag. inv.nr. 300; Stukken betreffende den nieuwen weg Amersfoort-Barneveld-Arnhem, 1656, 1657. 1 pak; inv.nr. 301 Specificatie van vertering door de Gecommitteerden tot de schouw van de weg naar Barneveld, 1656, inv.nr. 326

1656, 23 jun.,

Derck van Dompsele te **Barneveld** woonachtig, presenteert een request aen de Lantschap over 't gepleegde excès in de Jacht tegens hem door het gericht te Barneveld den 12 Aprillis uitgesproken, - en om oock gehanthaeft te worden bij sijn oude possessie van rijke te mogen jagen even als sijn voorouders, - en is bij het Quartier verstaen dat Suppl. nader sal hebben te bewijzen dat hij sijn een mannelijk desendent van die Dompseleers die het recht van Jacht in Veluwen van olts toegestaan is geweest en 't selve gebruijckt hebben.

bron: Arnhem Gelders Archief, Landdagreces

1656, 10 jul.,

Aanbesteding weg tussen Amersfoort en **Barneveld** tot aan Meulunteren. Kosten ruim f. 2.600,- werden door de stad Amsterdam voorgeschoten.

lit.: Petersen, J.W. van, Reizen is tol betalen. Aalten, 2002, blz. 160.

1656, 4 sep.,

Tijdens de bijeenkomst van de Synode van Utrecht zou de zondagse markt in **Barneveld** zijn veroordeeld (sessio 4, art. 13) alsook tijdens de Classisvergadering te Rhenen/Wijk bij Duurstede (233).

bron: Woudenberg, H.M. van, De geschiedenis van de Grote Kerk in Scherpenzeel. Barneveld, z.j., blz. 63.

1656, 26 okt.,

Besluit de "bieren, wijn, brandewijn, peerden, seep, lakenen en waag" te verpachten en de resterende speciën over de ingezetenen om te slaan.

bron: GAB, Oud-archief, Res.aj. Barneveld, deel I, folio 17.

1657, 24 jan., (oude stijl)

Rutger van Haersolte krijgt in 1653 de kerkelijke tienden te **Garderen** in eeuwige erfpacht van het kapittel van Sint Peter te Utrecht. In 1657 koopt hij ze.

"Wij deken en[de] cap[itte]le der kercke S[in]t Peters tUtrecht doen cond enen ijegelijck dat wij naer voorgaende caplare v[er]gadering en[de] rijpe deliberatie voor ons en[de] onse naecomelingen geremitteert ende quijtgescholden hebben, als wij remitteren en[de] quijtschelden mits desen onse brieven den hooch ed[el] gleboren heere Rutger van Haersolte en[de] sijn ed[ele] erven en[de] naecomelingen de ewigen erffpacht van onser voors[eide] kercken tijnden, groff en[de] smale, sulcx d'selve gelegen sijn tot Garderen op Velue en[de] bij voorgemelten heere Rutger van Haersolte van ons ten erffpacht gehouden sijn ende den jaerlijcxen canon van twee Engelsche nobelen die sijn ed[ele] gehouden was ons commervrije binnen Utrecht te betaelen allen jaere op S[in]t Petersdage ad cathedram off binnen viertien daegen daer nae onbegrepen en[de] dat ewelick en[de] erffelick het versoeck vers[eide] nije eigendom ofte directum dominium en[de] den aencleven van dien dat wij aen den voors[eide] tienden volgens onsen besegelden brieff daer door deser getransfixeert is en[de] enigerwijs hadden ofte v[er]wachtende waeren van[den] selven erffpacht jaerlixte pensie grond

eijgendom metten aencleven vandien voor ons en[de] onsen naecomelingen nu en[de] ten ewigen dage ten behoeve van[den] welgemelten heere Rutger van Haersolte sijnen erven en[de] naecomelingen renunthieren[de] en[de] v[er]tijende sonder enich recht daer aen te reserveren, sulcx dat van nu voorts aen den meergemelten heere Rutger van Haersolte, de voors[eide] tienden als sijn vrije eijgen goetd ewel[ick] en[de] erffelick sal hebben souden en[de] besitten voor welcke quijtinge sijn ed[ele] aen ons betaelt heeft de som[m]e van vijftien hondert Car[o][us] gulden belerende derhalven oock hier van gherechtelijke bekentenisse te doen dair en[de] sulcx dat behouden sall. Alles sonder arch des ten oirconde hebben wij deken en[de] cap[itte]le voors[eid] cap[itte]les zegel beneden aen desen brieff doen hangen.

Gegeven int jaer ons Heeren duesent ses hondert eenenvijftich op den 24en ja[nua]rij nae den olde stijle.

G. Both van[den] Eem. Decan. 1657". n.b. transfix.

Bron: akten van Leenkamer Putten, inventarisnr 700-755, Inventarisnummer 733

1658

Magescheid tussen de kinderen van jkr. Johan Oliphier van Middachten en zijn vrouw Henrica van Middachten, 1657. Met een transfix, houdende bevestiging door den kelner van Putten betreffende het goed Harseler in het ambt Barneveld, buurschap **Voorthuizen**.

bron: GAB, Huisarchief De Schaffelaar, inv. nr. 46 (blz. 17).

1658, 2 aug.,

Besluit f 250,- ter beschikking te stellen t.b.v. het herstel van de toren en kerk te **Garderen**.

bron: GAB, Oud-archief, Res.aj. Barneveld, deel I, folio 19.

1658, 14 aug.,

Bijeenkomst geërfden maalschappen **Voorthuizen** en **Garderen** over het gebruik van het Kieftveen bij Voorthuizen voor het wassen van schapen: "*Aengaende de Schaepsdrift is gheaccordeert, dat die van Garder haar schapen van de paell aen het polleveentjen sullen mogen drijven en hoeden langs de Olde Scheijtwech tot aen de tweede paell noortwest achter het kijftveen*".

bron: malenboek maalschap Voorthuizen.

1658, 21 aug.,

Plaatsen grenspaal in het Kieftveen als uitvloeisel van een vergadering van de geërfden van de maalschappen **Garderen** en **Voorthuizen** over het gebruik van die plas voor het wassen van schapen (zie 14 augustus).

bron: malenboek maalschap Voorthuizen.

1659

Te Amsterdam komt bij de drukkerij van Thomas Fontein, "by de Deventer Houtmerckt, in de Gekroonde Druckery" een huwelijksgedicht van Joost van den Vondel uit: "Lantgezang Ter Bruilofte van den E. Heere Reinier van **Estvelt**, En de E. Jonkvrouwe, Rebecka Bruining."

lit.:

n.b. Hierin wordt de Vlierbeek genoemd.

1659, 12/13 feb.,

Het schip "De Trouw" vertrekt vanuit Nederland en komt voor 5 mei van dat jaar aan in "Nieuw Amsterdam" (het latere New York, USA). Aan boord onder andere: Harmen Coerten uit Voorhuysen (**Voorthuizen**) met zijn vrouw en vijf kinderen, Magalantje Teunis, eveneens uit Voorhuysen en Wouter gerritsen van Kootuyck (**Kootwijk**).

bron: Scheepslijsten

1660, 28 mrt.,

"Herman Henricks van **Barnefelt**" komt voor op de "Muster Roll of the Company at the Esopus, 1660". Hij was in Nederlandse dienst in de compagnie van de directeur-generaal.

bron: Fernow, B., Documents Relating to the History and Settlements of the Towns Along the Hudson and Mohawk Rivers (with the exception of Albany) from 1630 to 1684. And also Illustrating the Relations of the Settlers with the Indians, in the series Documents Relating to the Colonial History of the State of New York, Vol. 13. Albany, Weed, Parsons & Co., 1881, p. 153-154.

1661

Er komt een einde aan de tweedeling van het ambt voor wat betreft de werkzaamheden van twee schouten. Vanaf het einde van de 15de eeuw bekleedden 2 schouten gezamenlijk dit ambt met dien verstande dat de een in de dorpen **Barneveld, Kootwijk en Elspeet** en de ander in **Voorthuizen** en **Garderen** schout was.

lit.: Veen, J.S. van, Regeling der bediening van het schoutambt Barneveld, in: Bijdr. en Meded. "Gelre", deel XIII (1910), blz. 259,260.

1661, 7 jan.,

Ondertrouw Gerrit Melissen Wincop, Melis Wincops soon van Putten en Grietjen Wijnen, Wijn Rengers dr. Van Voorthuijsen. Attest op **Voorthuijsen** den 7 Jan. 1661.

bron: Trouwboek Putten

1664, 16 mrt.,

"Tot herstelling van de kerk te **Garderen** 600 gulden geaccordeert."

bron: Kwartiersrecessen van de Veluwe.

1664, 17 mrt.,

"Alzoo te **Garderen** geen kerkenraad, d.w.z. ouderlinge en diakenen bestonden, is om dat, volgens de notulen van den kerkenraad de gemeente in bloei toenam den 17^e Maart 1664 een kerkeraad gekozen.

bron: GAB, Coll. Bouwheer.

1664, 17 apr.,

Zoals uit het Kerkenboek van **Garderen** blijkt voelden de inwoners van **Stroe** zich vroeger nauw bij die kerk betrokken. Zo schreef dominee Robertus Altius in dat boek dat Wouter Dircksen Versteegh ("tot Stroo") op 17 april 1664 "*uijt Lijberaeliteijt tot d'opbou van de kerck tot Garderen*" een bedrag van 100 Caroli gulden had geschonken; in die tijd een kapitaal bedrag.

bron: Garderen, Archief NH kerk

1664, 16 okt.,

Besluit om Dirk van Geijn voor een periode van twee jaar tot ambtsschrijver van **Barneveld** aan te stellen.

bron: GAB, Oud-archief, voorl.inv.nr. , resolutieboeken, deel I, folio 30

1665, 19 mrt.,

De kerkenraad van **Garderen** kwam tot de conclusie dat sommige gemeenteleden de dag des Heren ontheiligden "zoo door gewoontlyke arbeid als door ergerlyke gezelschappen."

bron: GAB, Coll. Bouwheer.

1665, 2 jun.,

Overeenkomst met François Hemony over de levering van een nieuwe klok voor de toren van **Barneveld** met inruil van de oude klok. Op 6 augustus werd het gewicht van de oude klok vastgesteld op 5411 pond. Deze klok heeft het volgende opschrift: "*Zo menichmaal gy hoort den heldren kloecken slach, Gedenck aendachtichlyk aan omen jongsten dach. Anno 1665 Hemony fecit Barneveld.*"

bron: Res.a.j. boek I, folio 31; **bron:** De Navorscher, 18., blz. 585.

± 1666

Vondst van 14 zilveren munten uit de periode 1614-1666 bij de boerderij "**Malkenhorst**".

bron: Barneveldsche Courant, 2 sep 1880

1666

"Transport van 3,5 mergen de Vuile hoeff onder **Barneveld**". Verkoopakte, maakt deel uit van in totaal 11 akten die in 2001/2002 te koop werden aangeboden door Gysbers & Van Loon te Arnhem.

bron: Catalogus nr. 2391

1667

Acte, waarbij Johan van Bilderbeeck en Apolonia van Broeckhuysen twee stukken land, groot drie

morgen, aan de Molenkolk, overdragen aan Johan van Dompseleer en Alberta van Ommeren, 1667, 1 charter.

bron: Huisarchief Terschuur, voorl.inv.nr. 106 (?) (collectie Wartena).

1667

Akte, waarbij Teunis Pelgrims, als stiefvader van de ommondige Ambrosius van Ommeren, leenvolger van zijn vader Johan, beleend wordt met het Gelders leen **Pepergoed**. 1667. Met een latere akte van overdracht van een deel van dit goed aan Johan van Dompseleer en Alberta van Ommeren, 1686. 2 charters.

bron: Huisarchief Terschuur, voorl.inv.nr. 114 (?) (collectie Wartena).

1667, 5 jul.,

Er is 'questie' ontstaan over het gebruik van de Meeren nabij **Meerveld** voor het wassen van schapen en vlasreuten en over het veld voor het maaien van plaggen.

bron: Pleyte, W., A. van den Bogert en H. Bouwheer, Bijdragen tot de geschiedenis van Barneveld. Meerveld en Meervelderbosch. Barneveld, G.W. Boonstra, 1886, blz. 14-15.

1667, 30 jul.,

Resolutie ambtsjonkers **Barneveld** waarbij de schout moest beloven: *"geene originele noch andere charters ofte papieren die 't voorn. ampt concerneren noghte demanueren, vervreemden, noch ock bij copie uijtgeven aen ymanden anders, daer aen der Jonckeren des voorn. ampts"*.

GAB, Resolutieboek ambtsjonkers

1668

Acte, waarbij Henrick Jansen en zijn vrouw Evertgen Guerts enige percelen land, afkomstig uit het goed **Birreveld**, overdragen aan Johan Wijnbergen, 1668. Met retroacta, 1649, 1659.

bron: GAB, huisarchief "De Schaffelaar", inv.nr. 57 (blz. 20).

1668, 14/15 feb.,

Cosimo de Medici, prins van Toscane, overnacht in **Barneveld**, mogelijk in herberg "De Roskam".

1668, 21 jul.,

Besluit om de kerk van **Garderen** te doen herstellen.

bron: GAB, Res.a.j. boek I, folio 38.

1669, 21 jun.,

Publicatie houdende verplichting van tiendplichtingen in het Ambt **Barneveld**, jaarlijks hun vee, waarvan de krijtende tiend moet worden betaald, nauwkeurig op te geven.

bron: Drost, J., Gelderse Plakkatenlijst 1740-1815. Zutphen, 1982, blz.64, nr. 98.

1670, ±

Lijst der inkomsten (of resp. van de koopsommen?) van de heerlijkheid Staverden c.a., van de tienden te Elspeet, **Garde(re)n** enz. enz.

n.b. In de lijst komt voor Lubbert Claessen, in een ander stuk (Inv. nr. 400) d.d. 1677 de weduwe van Lubbert Klaesen. Daarom is deze lijst geplaatst op c. 1670. Zij bevat nog een paar aantekeningen d.d. 1674 en 1686.

bron: Assen, Drents Archief, Archief Batinge, inv.nr. 338.

1670

De Harderwijker imkers beweerden kosteloos bijenkorven te mogen plaatsen in de heiden te Ermelo, Nunspeet en **Elspeet**. De eigenaars van de 7 oude hoeven te Elspeet ontkenden dit, vorderden van elken korf 1 blank en namen de door de Harderwijkers in hun veld geplaatste immen in beslag. Hierover ontstond een proces dat werd gevoerd voor het schoutengericht van Harderwijk, doch hangende deze procedure citeerden de Elspeters de imkers voor het Hof, waartegen Schepenen en Raad van Harderwijk protesteerden. Zij beweerden dat deze citatie in strijd was met hun privilege de non evocando.

bron: Berends, P., Het Oud-Archief van Harderwijk, deel I, blz. 79-80. Stukken betreffende de kwestie van de Harderwijker imkers met de eigenaren van de '7 oude hoeven te Elspeet', 1648 en 1670. 3

omslagen. inv.nr. 153-155. N.B. Zie de resolutie van 26 September 1670 in inv.nr. 14.

[1670]

In **Barneveld** wordt in 1899 een muntschat gevonden met daarin munten uit de periode 1601 - 1670.
bron: Jaarverslag Koninklijk Penningkabinet in: Verslagen der Rijksverslagen van Geschiedenis en Kunst, 1899; Enno van Gelder, H., en Joh. S. Boersma, Munten in muntvondsten. Bussum, 1967, blz. 235.

1670, 16 jul.,

Elsabe van Hattem werd als erfgenaam van haar vader Johan van Hattem beleend met Estveld onder **Barneveld**.

bron: Gelderse leenakten, kwartier van Veluwe, blz. 84 (mogelijk huwelijksvoorwaarden).

1672-1692

Lijst van heergewaden en hofrechten verschuldigd van tienden te **Barneveld**.

bron: Utrecht, Utrechts Archief, Archief huis Lockhorst te Leusden, inv.nr. 24R.

1672, 11 jan.,

Vaststelling van het reglement op het luiden der kerkklokken en het begraven der doden in het ambt **Barneveld**.

bron: GAB, Oud Archief, resoluties ambtsjonkers, boek I, folio 47.

1672, 13 jan.,

Besluit om een resolutieboek en een kist ter bewaring van stukken m.b.t. het ambt aan te schaffen.

bron: GAB, Oud Archief, resoluties ambtsjonkers, boek I, folio 49.

1672, 27 feb.,

Jan Jansen van Brunswijk contra Rutger van Haersolte tot Haerst. Het Hof veroordeelt den gedaagden tot schadevergoeding wegens het ontvoeren van den Novalen tiend uit drie perceelen lands bij en in den Molenkamp, uit vijf schepel gezaai in het goed Kostverloren, en uit twee hoekjes heetveld, ook "kostverloren" genaamd, alles gelegen onder **Elspeet**.

bron: Arnhem, Gelders Archief, Civ. Sent. XVII, blz. 24 (als boven blz. 218?).

1672, 12 apr.,

Besluit om Coenraat van Wijnbergen als opvolger van zijn vader als ambtsjonker van **Barneveld** toe te laten.

bron: GAB, Oud Archief, resoluties ambtsjonkers, boek I, folio 49.

1672, 16 apr.,

"Het beswaar over 't hondecoorn van die van Sint Marien in de Buurschap **Stroe**. (idem 4 april 1676).

bron: GAB, Collectie Bouwheer

1672, 1 sep.,

"Met Aert Gerritsen en de secretaris als wij spraecken van 't houwen der geeijste pallisaden en versochten dat de heeghde wat laegh mochte worden, in de waege verteert 2-12-:".

bron: Notulenboek **Uddelheeghde**.

1673, aug.,

Het dorp **Barneveld** wordt door de Fransen geplunderd. Het in de kerk opgeslagen koren dat niet kan worden meegenomen wordt door de soldaten onbruikbaar gemaakt door het te vermengen met veren uit geroofde kussenslopen.

bron: Donselaer, T. van, Het ontroerde Nederland. Amsterdam, 1674-1676, deel II, blz. 670.

1674

Meinardus van Houten wordt de eerste missionaris van de Hollandse Zending voor de parochie **Barneveld** na de Reformatie.

1674

Besluit dat **Voorthuizen** de in 1674 door 'ordonnantieruiters' veroorzaakte kosten alleen zal moeten dragen.

bron: GAB, Oud Archief, resoluties ambtsjonkers, boek I, folio 68 (res. d.d. 3 november 1677).

1674

Acte, waarbij de erfgenamen van Elbertgen Wijnen, vrouw van Henrick Jacobsen Berghuis, hun aandeel in het erf **Creyencamp**, met twee stukken land, eertijds van het goed Byler afgedeeld, in Evert Woutersgoed te **Kootwijk**, in delen in het Kootwijker Boven- en Benedenbos, in een hof en in grond aan de Groene Steeg, een huis aan het Beeckeinde en een pleghte in een huis aan het Frouwendijkje, (allen te **Barneveld**) overdragen aan Johan van Dompseleer en Alberta van Ommeren, 1674, 1 charter.

bron: Huisarchief Terschuur, voorl. inv.nr. 108 (?) (collectie Wartena).

1674, 16 feb.,

Besluit om de steden Kampen en Elburg hout voor palissaden te leveren en mede te delen dat geen financiële bijdrage kan worden geleverd: "Volgens die bij den Here Grave van Hornes gemaakte partage der ampten en dorpen op Veluwen die aan de steden van Campen, Hattum ende Elburgh, pallisaden, arbeidjers ende verdere nodruften moeten opbrengen, is het dorp van **Elspeet** onder andere het garnisoen van Campen toegedeijlt, ende wordt derhalven desselfs scholtis ende in sijn absentie de gemachtigde gelast ijder boer van voorsz. dorp 's anderen daaghs nae ontfanck van deser een goet voeder swaar branthout alhier ten dienste van dit guarnisoen te doen leveren bij poene van militaire executie, datum Campen, den 14^e februari 1674".

bron: GAB, Oud Archief, resoluties ambtsjonkers, boek I, folio 51.

1674, 13 jun.,

"Op heden heeft Cornelis Henricksen betaelt de pacht van het heijde plucken vervallen op den 12 Junij 1672 mit twaelf gulden, thijen stuijvers. Ende nadien door de algemeijnen overvall der vianden geen bijeenkomsten sijn voorgevallen, oock de Pachter voorsz. In die tijt het velt niet rustelijck heeft cunnen genieten, is deselve mit voorsz. Betaelinge tot dato deses ten volle gequiteert."

bron: Maalschapsboek **Voorthuizen** (blz. 48, kopie)

1674, 20 sep.,

Besluit tot heffen van een buitengewone halve verponding en een halve redemptie ter delging van ambtsschulden en in de oorlog gemaakte kosten: "Nademaal het ampte van **Barneveld** sedert de invasie der Fransen ende door hare sware extorsien ende belastingen onder de naam van contributien, voeragie, cledinge ende pallisades, brantschattingen als ander, insgelijkx ook de contributien, sedert de reductie van de stad van Campen aen dese Staat betaalt, ook mede 't beroepen van predicanten, uijtrustinge van wapenen ende toghtpeerden tot het leger van sijne Hoogheijt ende voor de stad Graaf gerequireert, boven de nogh onbetaalde amptsschulden ende lopende daghgelden van voorn. wagenen tot het eijnde van de campagne, alsmede die dagelijckxe ampstlasten, enz."

bron: GAB, Oud Archief, resoluties ambtsjonkers, boek I, folio 53.

1674, 21 sep.,

Besluit de schout (van **Barneveld**) opdracht te geven tot het doen innen van gelden om gijzelaars vrij te kopen.

bron: GAB, Oud Archief, resoluties ambtsjonkers, boek I, folio 54.

1675

Acte, waarbij Annitgen Cornelissen Noyen, weduwe van Jan Cornelissen Brouwer, en haar kinderen hun aandeel in een huis tegenover het kerkhof te **Barneveld** en in een huis en land aan de Groene Steeg aldaar, benevens hun aandeel in het goed Geutseler in het kerspel Lunteren in de buurschap Het Woud gelegen en in een goed in de buurschap Wessel, overdragen aan haar broeder Gerrit Cornelissen Noyen.

bron: GAB, Huisarchief goed Esveld, inv. nr. 13 (blz. 4).

1675

Acte, waarbij Coenraad van Wijnbergen, als leenvolger van zijn vader Johan van Wijnbergen, beleend wordt met het Amerongse leengoed De **Glinthorst**, gelegen in de kerspelen **Barneveld** en Leusden. Met oudere leenbrieven, acten van legatering en daarbij behorende stukken, 1636, 1637, 1641, 1666 en

1674.

bron: GAB, Huisarchief De Schaffelaar, inv. nr. 68 (blz. 22).

1675, 4 mrt.,

Opening van het testament van wijlen Rutger van Haersolte en de belening van Sweder van Haersolte met het goed Staverden met zijn toebehoren. Transcriptie:

Ick Gerart Casijn van der Hell tot de Wiltbaen, eerste raedt ende stadtholder van de leenen des vorstendoms Gelre ende graefschaps Zutphen, doe cont dat voor mij en[de] mannen van leen hiernaer benoemt erschienen sijn Sweder van Haersolte tot Bredenhorst en[de] d[octo]r Cornelis van Steenler als volmachtiger van vrouwe Elisabet Margareta van Pallant, weduwe en[de] douagiere van Haersolte vermogens volmacht door de selve geassisteert met Reiner Vlier, haeren in desen gecoren momber voor Elbert Anthonij van Pallant, heer van Voorst, gecommiteerde ter vergaderinge van haer hooghmogende leenman van Gelderlant en[de] Lubbert Ulger, leenman van de abdisse van Essen bij gebreck van een tweede Gelders leenman den den 3/13 Marty 1675 gepasseert en[de] hebben versocht openinge van het testament van wijlen Rutger van Haersolte tot Haerst en[de] Staverden, drost tot Sallant en[de] der graefschap Linggen den 1 november 1674 door mij als stadtholder van de leenen geaprobeert en[de] besloten op de leencamer berustende, tot welck versoeck genegen wesende hebbe ick hetselve besloten testament mij door de leengriffier vertoont ten overstaen der leenmannen naergesien en[de] bevonden dat de francijnen couverte om het testament geslagen en[de] met een groenen sijden lint doorregen en[de] met een pitsier in swarten lacke en[de] twe uijthangende segels in groenen wasscheel ongevitieert versloten was, waer op ick het selve door de leengriffier hebbe doen openen, als wanneer binnen die francijnen couverte bevonden is een wit pampier met drie pitschaften in swarten lack toegemaect, het welke mede geopent sijnde was daer in besloten het testament bestaende in drie beschreven en[de] een onbeschreven bladt, sijnde teneijnde van het derde bladt verpitschaft met des testateurs pitschaft in swarten lacke en[de] onderteijckent R. van Haersolte. Waer nae hetselve testament opentlijck door de leengriffier gelesen sijnde versochte d[octo]r Cornelis van Steenler wegen sijn vrouwe principalinne copie van hetselve testament, het welke ick als stadtholder van de leenen ten overstaen van de leenmannen geconsenteert ende den leengriffier geordonneert hebbe het originele testament mitsgaders de pampieren en[de] francijnen couverte aen de liasse der volmachten te hechten en op de leencamer te bewaeren.

Waernaer Sweder van Haersolte tot Bredenhorst uijt cracht van de selve dispositie beleent is met den hoff, erve en[de] goet geheijten Staverden in den lande van Veluwen in den kerspel van Ermel gelegen met die bouwinge, lant, sant, water, weijde, bos, broeck, veen, heijde, hoge en[de] lege en[de] met dat erff, dat Jan Dercksen toebehooren plach, en[de] met allen anderen sijnen rechten en toebehooren niet daer van uijtgescheijden als oock dese naevolgende thinsen onder Ermel, naementlijck twaelff stuijver jaerlicx tot thins gaende uijt het huijs van juffr[ouw] Henrica de Reus, staende tot Ermel, noch thien stuijver acht penningen jaerlicx gaende uijt het huijs mede aldaer competerende de erffgenamen van zalige Geurt van Coot, noch vijftien stuijvers jaerlicx gaende uijt twe slagen boven den Horsterbrinck, toebehoorende Germain Jans en[de] Franck Hendricks, noch vijftien stuijver jaerlicx uijt twe slagen mede aldaer competerende Luijtgen de dochter van Gerrit Melis, noch tien stuijver acht penningen mede jaerlicx gaende uijt twe slagen aldaer behooren Teunis van Hussel loco Aeltjen weduwe van Gerret Cornelis, noch thien stuijver acht penningen uijt twe slagen mede aldaer die Hartger Gerrits toebehooren, noch negen stuijver jaerlicx uijt twe slagen mede aldaer competerende Aeltjen weduwe van Gerrit Cornelissen loco Cornelis Jacobs Suijck, noch eene gulden eene stuijver gaende uijt een goet bij Nunspeet bij den Engel daer nu de trompet uijthanght, genaemt Clevengoet competerende Hendrick Beers, als mede die naevolgende thinsen in Putten als drie stuijver acht penningen gaende uijt Haddincksgoet toebehoorende Goris Pannekoeck, noch vijff stuijver acht penningen uijt des Kelnersgoet genaemt Veenhuijsen, noch drie stuijver acht penningen uijt desselfs goet Muntersgoet genoemt, noch drie stuijver acht penningen uijt het goet van Gerret Janssen en[de] Geurt Aerts tot Huijnen, noch drie stuijver acht penningen uijt Willem Rutgers Verbruggen goet tot Huijnen, noch eene stuijver twaelff penningen uijt de helfte van Hessel Gerrits goet tot Huijnen, nu Gerret Jans Smit toebehoorende, noch eene stuijver twaelff penningen uijt die wederhelfte vant voorschreve goet competerende de kinderen van Wolter Hermans, eijndelijck noch drie stuijver acht penningen gaende uijt het goet van de kerck van Putten tot Huijnen, alle welke thinsen verschijnen Martini in ijder jaer. Ter anderen dese naevolgende stedigheden als onder Ermel eerst drie molder en[de] twe schepel rogge gaende uijt Aelt Coolwagens en[de] Gerrit ten Holtens goet

in Tellicht, verschijnt Petri ad cathedram, noch twe schepel rogge gaende uijt een goet Conincksgoet genaemt toebehoorende den erffgenamen van Aert Beers en[de] Cornelis Everts loco Lambert Simons verschijnen als vooren, noch een schepel roggen uijt een erve op te Pels wordende voldaan bij de rentmeister Hendrick van Essen loco den commandeur in 's-Heerenlo en[de] die gildemeijsteren van S[in]t Jurriens gilde binnen Harderwijck verschijnende mede Petri ad cathedram en[de] onder Putten een molder drie schepel rogge gaende uijt Goris Pannekoecks goet Haddincksgoet genoemt verschijnt Petri, noch drie molder een schepel rogge uijt de Kelner te Puttensgoet genaemt Veenhuijsen verschijnende Pontiani, noch een molder drie schepel roggen welcke geven Geurt Janssen en[de] Gerrit Aerts uijt haer goet te Huijnen en verschijnt Pontiani, als oock dese naervolgende stedigheden mede aldaer verschijnen Martini en[de] Petri als een molder drie schepel roggen, die Willem Rutgers Verbruggen geeft uijt sijn goet te Huijnen Kallengoet genoemt, noch drie schepel twe spint roggen, die Wolter Aerts geeft uijt sijn goet heencomende van Gerret Gerrits, noch drie schepel twe spint roggen die Gerret Jans Smit voor de eene en[de] de kinderen van Wolter Hermans voor de ander helfte geven uijt een gedeelte van Gerrit Gerritsens goet, noch een molder en[de] drie schepel roggen die de kelner uijt Munstersgoet in Beijsteren geeft, noch een molder drie schepel roggen die de kerckmeijsters tot Putten geven uijt haer kercken goet ten Woel. Ten derden de naebeschreven landen onder Ermel gelegen als een erff en[de] goet genaemt Kleijn Campvelt, verpacht geweest aen Aelt Stevens tot Ermel, noch drie dachmaten hoijlants bij de Rietmeen, als oock ses schepel lants bij Heurnloos huijs verpacht aen Cornelis Everts, noch een camp saeijslant omtrent drie molder gesaeijs verhuurt aen Jacob Haxter en[de] voorts de landen het Capittel voor desen toecomen hebbende en[de] aldaer woest liggende ten laetsten de naervolgende grove en[de] smalle thienden, vooreerst twe blocken in de buijrschap Tellich, waervan het eerste wort genoemt het Lege of Pelser block, het andere het Hoge block, noch des capittels gewesen thienden in de buijrschap Leuvenheijm noch een thientjen genoemt Campvelt is voor desen gepacht bij Cornelis van Coot, scholtus tot Ermel, noch den smallen thient tot Ermel verpacht geweest aen Cornelis Breunissen en[de] de thienden in Hophuijsen verdeijlt in twe deelen als het eerste deel aen Gerrit Hendricks Smit en[de] het tweede deel aen Jan Peters, met alsulcke gerechtigheiden en[de] servituijten als die het capittel van allen ouden tijden gecompeteert en[de] bij des comparants voorsaet die tot noch toe gepossideert en[de] de vruchten van dien geheven en[de] geprofiteert hebben, voorts twe deijlingen holts in Speulderbos aengecoft van de curateuren van juffr[ouw] Elisabeth Brincks weduwe Dompselfers in Hondorpeldeel met alle haer recht en[de] gerechtigheden van heijde, weijde, rijs, twijgh en[de] andere gerechtigheiden in ampte van Ermel gelegen, als oock noch vier deijlingen int selve Speulderbos aengecoft van vrouwe Geertruit van Lintelo weduwe Goltsteijn sijnde int dolderdeel lotende met Willem Veer tot Bramel met heijde, weijde, rijsch, twijgh, turff en[de] alle andere recht en[de] gerechtigheiden mitsgaders twe honderden int **Elspeeterbosch** gecocht van Aert Gerrits, voor desen vrijgecoft van de Reeckenamer in Gelderland met hun toebehooren en[de] aencleven van dien gelegen in den ampte van **Barnevelt** en[de] eijndelijck de raeijthienden groff en[de] smal in den selven ampte van **Barnevelt** tot **Elspeet** gelegen met alle sijn toebehooren recht en[de] gerechtigheden, aengecoft van Lambert van Nippel, raedt ende reeckenmeijster des vorstendoms Gelre en[de] graeffschaps Zutphen alle tesamen aen den hooghemelten vorstendom en[de] graeffschap ten Zutphensen rechten met een witten pauwenswan te verheergewaden leenroerigh gelijk het selve leen den comparant door dode en[de] dispositie sijns ooms Rutger van Haersolte tot Haerst en[de] Staverden, drost tot Sallant, voorbehoudens desselfs weduwe de lijftucht aen 't selve leen, aengecomen is, en[de] heeft den comparant daer van huldt en[de] eedt van trouwen gedaen en[de] belooft de Staten des vorstendoms Gelre en[de] graeffschaps Zutphen trouw, holt en[de] gehoorsaem te sijn en[de] alles te doen dat een goet en[de] getrouw leenman sijnen leenheer te doen schuldich is dergelijcken Sweder van Haersolte en[de] sijne erven soo duck des noots gebeurt en[de] het voornoemde leen erledicht wort, oock doen sullen beheltelijck in allen meergemelten vorstendom en[de] graeffschap sampt een ijder sijns goeden rechten. Sonder argh off list hier sijn over en aen geweest als mannen van leen d[octo]r Johan opten Noorth burgerm[eeste]r tot Arnhem en[de] Evert van Schevichaven. Dies t'oirconde hebbe ick gedachten vorstendoms Gelre en[de] graeffschaps Zutphen segel hier onder aen doen hangen. Geschiedt t Arnhem den 4 Marty 1675. Joh[an] op ten Noorth. 1675.

bron: Inventarisnummer 750.

1675, 8 jun.,

"Vertoon met behoorlijk respect die kinderen en erffgenamen van wijlen d'Heer Capiteijn Jacob van Ingen tot den Burgh, neffens Ida van Dungeler wed(uw)e van zall(iger) Heer Capiteijn Reijnier van

Ommeren, te saemen eijgenaeren van eenen wintmoelen teinden het Dorp **Barnevelt** aen d'oostzijde staende, hoe dat verscheijden eijgenaeren der omliggende landerijen sich onderstaen deselve hare landen off hoven met opgaende en andere boomen soodaenigh te bepooten, enz. enz.

bron: GAB, Collectie Bouwheer. Barneveld. 6. Onroerend goed. De Burgt

1675, 21 aug.,

Besluit om ambtsstukken en resolutiën in een boek te registreren en dit door de schout in de ambtskist te doen bewaren.

bron: GAB, Oud Archief, resoluties ambtsjonkers, boek I, folio 55

1675, 4 okt.,

*"Compareerden voor mij Jacob Boumeester openbaer notaris s'hooffs (?) van Utrecht in Veenendaal residerende etc. voorde getuijgen [...] naer benoempt Jan van Laer out 31 jaren en Sander Hendricks out 35 jaren ende verclaerden bij haer mannen (?) waerheijt in plaetse van eede ter requisitie vanden veenraden en buijrmeesters van Veenendael waerachtich te wesen dat sij attestanten op gisteren geweest sijnde Sondach den 3. deses lopende maents Octobris 1675 te omtrent seven uren sijn gecomen inden dorpe van **Barnevelt** ende aldaer hebben gesien dattert openbaer merckt wierde gehouden van allerhande waren in groote abundantie soo van uijtheemse personen als inwoonderen aldaer met het voorstellen van waren en openen van deuren en vensters als anders onder de praedicatie continueren tot twaelf uijren, soo lange sij supplianten daer waren, sonder dat sij met haer vertrek noch de minste ophoudinge oft veranderinge hebben vernomen, verclaerende de selve merckthoudenge alsoo met haer oogen gesien te hebben: aldus verclaert ende getuijtge met praesentatie van eede (soo nodich) ten overstaan van Hendrick van Broekchuisen en Hendrick Fransz. Rosch als getuijgen opden 4 Octob; 1675".*

bron: RAU, Not. Archief Veenendaal, 2188, nr. 314. Zie: 17 mei 1680.

1676, 6 jan.,

Besluit om de functie van ontvanger door de oudste ambtsjonker te blijven laten uitvoeren of daarvoor een substituut te laten aanwijzen.

bron: GAB, Oud Archief, resoluties ambtsjonkers, boek I, folio 56.

1676, 27 sep.,

*"Also tusschen die Erfgenaemen van het Carspel **Garderen** ten eenre ende die Erfgenamen van het Buerschap Zol ter andre zijden questie gerezen was over het uitdelgen van een poel op opgeworpen walle van den poel afgenomen waer door te beduchten stonde dat die voorsz poel soude komen uit te drogen tot merkelicke prejudicie, schade en interesse van die Erfgenaemen van het voorsz. Carspel tot maintenu... van haer recht en possessie geresolveert hebben de wal voorsz. te slechten en in te werpen om op geender hande manieren, in hetgeen voorsz. verhindert ofte verkort te werden, malkander tot dien eynde 't saemen geroepen hebbende verbinden haer tot alle kosten en schaeden, die daer over sullen en mogen gecauseert ofte veroorsaecht werden, 't samentelick en elck in het besonder, te helpen uitdragen, ten welcken fine sijn geteickent dese naevolgende naemen. Gepasseert in Garder 27 Septemb[er] 1676. Dit is het marck van Jan Hermsen, Aernt Brants, Jan Woutersen als gevolmachtigde van de vrou van Staverden, Albert Tonijs, Peter Feijth, Henderick Gerrits, Dick Aersen, Heijmen Jans."*

bron: GAB, Malenboek Garderen.

1677

Acte, waarbij Jacob Botter een huis in het dorp **Barneveld** en een stuk land aan de Groene Steeg overdraagt aan Gijsbertus Bouwmeester en Evertgen Gerrits, echtelieden, 1677, 1 charter. n.b. Later zeer waarschijnlijk het eigendom van een Van Dompseleer

bron: Huisarchief Terschuur, voorl.inv.nr. 107 (?) (collectie Wartena).

[1677]

De molen in **Garderen** waait om.

zie: 1681, 11 feb.,

1677

Besluit van het landgericht van Veluwe over de betaling van uitgaven door Evert Gijsberts, bezitter van

de boerderij 't Soll aan de kerk van **Garderen**.

bron: GAB, Collectie (losse) akten.

1677, 9 mei,

Het landsgericht te **Barneveld** stelde in een zaak, aangespannen door Geerlof van Essen tot Oldenhoef, landdrost van Veluwe tegen o.a. Engelbert Schrassert, vast "*dat de in- en opgezetenen des Karspels Garderen, voor zooverre omtrent deze meeren geërfd zijn, tot het wassen van schapen en reuten¹ van vlas en hennep en diergelijke beregtigt zijn, en dat regt bij gemelde sententie is gemainteneert*".

bron: Hartman Jz., H.G., Van de Veluwe en uit den Achterhoek. Arnhem, 1889, blz. 43

1678

Acte, waarbij Helmert Thijssen, c.s. hun aandeel in het goed **Birrevelt** overdragen aan Coenraad van Wijnbergen,

bron: GAB, Huisarchief De Schaffelaar, inv.nr. 58.

1678. 5 okt.,

"De Gedeputeerdens geauthoriseert om met de wed. Bentinck over de verschillen wegens den ontfangst van **Barneveld** te handelen en in de versogte parate executie gedefficultereert."

bron: Kwartiersrecessen van de Veluwe.

1679, 17 dec,

Den ontfanger over **Barneveld** verweijgert een Obligatie tot betalinge van zijn Slot aen den Ontv. Gen. over te geven."

bron: Kwartiersrecessen van de Veluwe.

1680

Leengoederen van de kellenarij van Putten volgens het Register in 1680 aangelegd.

Barneveld

Halve Wesselerm tiend, pachtleen;

Hermanscamp en Bruggemate, Zutphens leen;

Capell te Wessel, Zutphens leen;

Westenvelde, Zutphens leen.

bron: Sloet, mr. L.A.I.W. Baron, De bezittingen van het Benediktijner klooster van St. Petrus en Paulus te Paderborn, geheeten Abdinkhof, in Gelderland hoofdzakelijk in Putten. Amsterdam, 1889, blz. 258-259.

1680, 1 feb.,

Het halve goed **Corler** tot leen gemaakt.

bron: Register op lenen en tinzen huis Scherpenzeel, deel 3, folio 12.

1680, 17 mei,

Besluit Hof van Gelderland inzake het verplaatsen van de zgn. "Schapen-kermissen" van **Barneveld**, die op zondag werden gehouden, naar de donderdag.

lit.: Nairac, C.A., Barneveld onder de regeering der amptsjonkers, blz. 44

1680, 5 jul.,

Willem van Haersolte wordt beleend met het goed Staverden met al zijn toebehoren na de dood van zijn broer Sweder van Haersolte. Transcriptie:

"Ick Gerart Casijn van der Hell tot de Wiltbaen, eerste raedt ende stadtholder van de leenen des vorstendoms Gelre ende graeffschaps Zutphen, doe kondt dat voor mij en[de] mannen van leen hier naer benoempt erschienen is Willem Holtius rentm[eiste]r als volmechtigde van Willem van Haersolte tot Bredenhorst vermogens volmacht voor Harman Knoppert en[de] Richart van Rijn der beijden rechten doctor als leenmannen den eersten julij 1680 gepasseert en[de] heeft te leen ontvangen den hoff, erve en[de] goet geheijden Staverden in den lande van Veluwen in den karspel van Ermel gelegen, met die bouwinge, lant, sant, waeter, weijde, bosch, broeck, veen, heijde, hooge en[de] leege en[de] met dat erf dat Jan Dercks[oon] toebehooren plach en[de] met allen anderen sijnen rechten

¹ Van rotten: murw of week maken waardoor het geschikt werd voor verdere bewerking.

en[de] toebehooren niet daer van uijtgescheijden, als oock dese naevolgende thinsen onder Ermel, naementlijck twaelf stuijver jaerlijcx tot tins[e] gaende uijt het huijs van juff[e]r Henrica de Reus, staende tot Ermel, noch tien stuijver acht penningen jaerlijcx gaende uijt het huijs mede aldaer competerende de erffgenaemen van zall[ige]r Geurt van Coot, noch vijftien stuijver jaerlijcks gaende uijt twee slaegen boven den Horsterbrinck toebehoorende Herman Jans en[de] Frans Hendricks[oon] noch vijftien stuijver jaerlijcx uijt twee slaegen mede aldaer competerende Luijtien de dochter van Gerrit Melis[oon] noch tien stuijver acht penningen mede jaerlijcx gaende uijt twee slaegen aldaer behooren Teunis van Hussel loco Aeltijen de weduwe van Gerret Cornelis[oon], noch tien stuijver acht penningen uijt twee slaegen mede aldaer die Hartger Gerrits[oon] toebehooren, noch negen stuijver jaerlijcx uijt twee slaegen mede aldaer competerende Aeltijen weduwe van Gerret Cornelissen loco Cornelis Jacobs Suijck, noch een gulden eene stuijver gaende uijt een goet bij Nunspeet bij den Engel daer nu de trompet uijthanght genaemt Clevengoet competerende Hendrick Beers, alsmede die naevolgende thinsen in Putten als drie stuijver acht penningen gaende uijt Haddincksgoet toebehoorende Goris Pannekoek, noch vijf stuijver acht penningen uijt des Kelnersgoet genoemt Veenhuijsen, noch drie stuijver acht penningen uijt des selffs goet, Munstersgoet genoemt, noch drie stuijver acht penningen uijt het goet van Gerrit Janssen en[de] Geurt Aerts[oon] tot Huijnen, noch drie stuijver acht penningen uijt Willem Rutgers Verbruggen goet tot Huijnen, noch eene stuijver twaelf penningen uijt de helfte van Hessel Gerrits[oon] goet tot Huijnen, nu Gerret Jans[oon] Smit toebehoorende, noch eene stuijver twaelf penningen uijt die wederhelfte vant voors[eide] goet competerende de kinderen van Wolter Harmans, eijndelijck noch drie stuijver acht penningen gaende uijt het goet van de kerck van Putten tot Huijnen, alle welcke thinsen verschijnen Martini in ijeder jaer, ten anderen dese naevolgende stedicheden, als onder Ermel eerst drie molder en[de] twee schepel rogge gaende uijt Aelt Coolwaegens en[de] Gerrit ten Holtens goet in Tellicht, verschijnt Petri ad cathedram, noch twee schepel rogge gaende uijt een goet Conincksgoet genaemt toebehoorende de erffgenaemen van Aert Beers en[de] Cornelis Everts[oon] loco Lambert Simons verschijnen als vooren, noch een schepel roggen uijt een erve opte Pels wordende voldaan bij de rentm[eiste]r Hendrick van Essen loco den Commandeur in 's Heerenloo en[de] die gildem[eiste]ren van S[in]t Jurriensgilde binnen Harderwijck verschijnende mede Petri ad cathedram en[de] onder Putten een molder drie schepel rogge gaende uijt Goris Pannekoeks goet, Haddincksgoet genoemt verschijnt Petri, noch drie molder een schepel rogge uijt de Kelner te Puttensgoet genaemt Veenhuijsen verschijnende Pontiani, noch een molder drie schepel roggen, welcke geven Geurt Jans[oon] en[de] Geurt Aerts uijt haer goet te Huijnen en[de] verschijnt Pontiani, als oock dese naevolgende stedicheden mede aldaer verschijnen Martini en[de] Petri, als een molder drie schepel rogge, die Willem Rutgers Verbruggen geeft uijt sijn goet te Huijnen, Kallengoet genoemt, noch drie schepel twee spint roggen, die Wolter Aerts geeft uijt sijn goet heenkommende van Gerrit Gerrits, noch drie schepel twee spint roggen, die Gerret Jans Smit voor de eene en[de] de kinderen van Wolter Harmans voor de andere helfte geven uijt een gedeelte van Gerrit Gerritsens goet, noch een molder en[de] drie schepel roggen die de Kelner uijt Muntersgoet in Beijsteren geeft, noch een molder drie schepel rogge die kerckm[eiste]rs tot Putten geven uijt haer kerckengoet ten Woel, ten derden de naebescreven landen onder Ermel gelegen als een erf en[de] goet genaemt Kleijn Campvelt verpacht geweest aen Aelt Stevens tot Ermel, noch dese dachmaeten hoijlants bij de Rietmeen, als oock ses schepel lants bij Heurnloos huijs verpacht aen Cornelis Everts, noch een kamp saeijslants omtrent drie molder gesaeijs, verhuijrt aen Jacob Haxter en[de] voorts de landen het Capittel voor desen toegekomen hebbende en[de] aldaer woest liggende, ten laesten de naevolgende grove en[de] smalle thienden als voor eerst twee blocken in de buijrschap Tellich, waer van het eerste wort genaemt het Leege off Pelserblock, het andere het Hoge Block, noch des Capittels gewesen thienden in de buijrschap Leuvenheijm, noch een tientien genoempt Campvelt is voor desen gepacht bij Cornelis van Coot, schultus tot Ermel, noch den smallen thiendt tot Ermel verpacht geweest aen Cornelis Brennissen en[de] de thienden in Hophuijsen verdeijlt in twee deijlen als het eerste deel aen Gerret Hendricks[oon] Snel en[de] het tweede deel aen Jan Peters, met alsucke gerechtichden en[de] servituijten als die het capittel van allen ouden tijden gecompeteert en[de] bij des comparants principalen voorsaeten die tot noch toe gepossiedeert en[de] de vruchten van dien geheven en die geprociteert hebben, voorts twee deelingen holts in Speulderbosch aengekocht van de curateuren van juff[e]r Elizabeth Brincks weduwe Dompseleers in Hontdorpeldeel met alle haer recht en[de] gerechticheden van heijde, weijde, rijs, twijch en[de] andere gerechticheijt inden ampte van Ermel gelegen, als oock noch vier deijlingen int selve Speulderbosch aengekocht van vrouwe Geertruijdt van Lintelo weduwe Goltsteijn sijnde in't dolderdeel lotende met Willem Veer tot Braemel, met heijde, weijde, rijsch twijch, turf en[de] alle andere recht en[de] gerechticheijt mitsgaeders twee honderden int Elspeterbosch gekocht van Aert Gerrits[oon]

voor desen vrijgekocht van de Reeckencaemer in Gelderlandt met hun toebehooren en[de] aencleven van dien gelegen in den ampte van **Barnevelt** en[de] eijndelijck de raeijthienden groff en[de] small in den selven ampte van **Barnevelt tot Elspeet** gelegen met alle sijn toebehooren, recht en[de] gerechtigeden aengekocht van Lambert van Keppel, raedt en[de] reeckenm[eiste]r des vorstendoms Gelre ende graeffschaps Zutphen alle te saemen aen den vorstendom Gelre en[de] graeffschap Zutphen ten Zutphenschen rechten met een witten paeuwen swans te verheergewaeden leenroerich gelijk hetselven leen des comparants principael door doode sijnes broeders Sweder van Haersolte tot Bredenhorst aengestorven is en[de] heeft deselve in naemen van sijn principael daer van huldt en[de] eedt van trouwen gedaen en[de] belooft de Staeten des vorstendoms Gelre ende graeffschaps Zutphen trouw, holt en[de] gehoorsaem te sijn en[de] alles te doen dat een goet en[de] getrouw leenman sijnen leenheer te doen schuldich is, dergelijcken Willem van Haersolte tot Bredenhorst en[de] desselffs erven soo dickwijls het voorn[oe]mde]leen erledicht wort en[de] de noot sulcx vereijschen sal oock doen sullen beheltelijck in allen meergemelten vorstendom ende graeffschap sampt een ijeders sijne goeden rechten, sonder arch off list hier sijn over en aen geweest als mannen van leen do[cto]r Johan opten Noorth, borgerm[eiste]r tot Arnhem en[de] Jacob Dreux, lantschrijver van Bahr ende Lathum, dies t'oirconde hebbe ick hoochgedachten vorstendoms Gelre ende graeffschaps Zutphen segel hier onder aen oock hangen. Geschiet t Arnhem den 5 julij 1680. Joh[an] opten Noorth.

bron: Streekarchvariaat Noord-West Veluwe. AktenLeenkamer Putten. Inventarisnummer 731. Tekst dorsaal: Staverdensche stedigheden 1680 Gelderland.

1680, 7 jul.,

Lucas Wilhelm van Essen tot Helbergen en de Schaffelaar contra Jan en Gijs Hendriksen. Gedaagden hadden hunne schapen doen wassschen in het groote **Uddelermeer** en daarmee inbreuk gemaakt op het recht van den impetrant wien dit, bij een vonnis, ten landregte geweest, was verzekerd. Het Hof veroordeelt hen tot schadevergoeding op voorwaarde, dat de impetrant hun het kleine Uddelermeer, of eene andere geschikte plaats zouden aanwijzen om hunne schapen te wassen.

bron: Arnhem, Gelders Archief, Civ. Sententies XVIII, blz. 48

1680, 8 nov.,

Anno 1680 8 van Novemb Obijit pie Domino in aedibus familice van Estvelt **Barnevelt** diex (hic R.P. Mainardus van Houten Hartlemensis professione Benedictum Abdinghoffensis primus hujus Stationis Missionaris in Sepultura dicti familice Esveldice in Ecclesia Barneveldem si terrae mandatus R.G. Pace Bap... Sunt ab ipso universum infantis .. ab obitu ipsius vices suppl. partim R.P. Gisbertis a Laurenburg, prof. Abdinghoffensis tumi temperis Missionarius op het Hooge landt partim R.P. Anselmus Linnaman Sub. celle.arius in Putten. De functo immediate successit R.p. Fredericus Holthuisen, Prof. Abdinhof sensis Pationis Missionarius."

bron: GAB, Collectie Bouwheer

1681, 23 jan.,

"Hendrick Gerritsen, custer tot **Gerder**, en Aert Gerritsen, diaken verklaren dat Peterjen Hendricks voorgenoemt, door het voor vier jaren omwajien van haer muelen in een sobere staet geraakt is."

bron:

doc.: GAB, Collectie Bouwheer. Garderen 1. Geschiedschrijving.

1681, 11 feb.,

"Peterken Henricks weduwe van Thunis Egbersen versoect vrij te sijn van het betalen van 6 gl. jaerlijcks van de molen te **Garderen**, die voor 4 jaren door groote storm is omgewaaijt."

bron:

doc.: GAB, Collectie Bouwheer. Garderen 1. Geschiedschrijving.

1681, 11 jun.,

Schouwdag maalschap **Voorthuizen**. Jan Lubbertsen kreeg opnieuw voor een jaar het recht om schapen te wassen in het Kreijveen (Kraaienvveen).

bron: GAB, Collectie Bouwheer, kopie maalschapsboek Voorthuizen, blz. 54.

1681, 29 aug.,

Besluit om bij de Landdag subsidie aan te vragen voor het herstel van de put te **Garderen** en om de heren Van Essen en Wijnbergen af te vaardigen om een bekwaam putmeester te zoeken en voor materiaal en een bestek te zorgen.

bron: GAB, Oud archief, resoluties ambtsjonkers, deel I, folio 81.

1682

In dit jaar moet de toren van de kerk in **Voorthuizen** door de bliksem zijn getroffen en gedeeltelijk zijn afgebrand.

1682

Op de preekstoel van **Voorthuizen** staat het jaartal '1682' vermeld.

bron: GAB, Collectie Bouwheer. Voorthuizen. 3. Kerk. A. Diverse aantekeningen betreffende de kerk.

1682, 3 apr.,

"Versoek van de inwoners van **Garder** aengaende derselver ingestorte put wort gestelt in handen van de Amptsjonkeren van Barneveld om een omslach te maken."

bron:

1682, 23 apr.,

Besluit de schout te verzoeken de stukken betreffende verpondingen, redemptie, maandgelden, resolutiën en akten chronologisch te ordenen.

bron: GAB, Oud Archief, resoluties ambtsonkers, deel I, folio 86.

1682, 16 mei,

"Bovengenoemde omslach niet genoegzaam bevonden zijnde zoo is besloten een som van 100 Ducatons daarvoor uit de quartierskas toe te leggen."

bron:

1682, 22 mei,

"**Garderen** ingesetenen aldaer tegemoet te komen met 100 Ducatons tot het opmaken van haer ingestorte put."

bron: Kwartiersrecessen van de Veluwe.

1682, 12 jun.,

Schouwdag maalschap **Voorthuizen**. Jan Lubberts kreeg opnieuw voor een jaar het recht om schapen te wassen in het Creijenvveen (Kraaienvveen).

bron: GAB, Collectie Bouwheer, kopie maalschapsboek Voorthuizen, blz. 55.

1682, 13 aug.,

Regeling van een meningsverschil tussen Gerrit Henricksen Brouwer en de kerk van **Elspeet** over het goed "De Pesel".

bron: GAB, Oud Archief, resoluties ambtsonkers, deel I, folio 88.

1682, 10 nov.,

"Verzoek van de Jufvrouwen Middeldorp om een appontees [bezoldiging] plaats van staat aangehouden."

bron: Kwartiersrecessen van de Veluwe.

1682, 20 dec.,

Besluit om Renger Lubbertsen (de herder) voor de tijd van een jaar aan te stellen als armjager van het ambt **Barneveld**.

bron: GAB, Oud Archief, resoluties ambtjonkers, deel I, folio 96.

1683

"Doe de put ingevallen was, soo aan de putmeester en aen steenkalck uijtgegeven 18 gl."

bron: GAB, Archief NH kerk **Kootwijk**, kerkeboek 1683-1749, fol. 5.

1683

Op de noordoosthoek van de boerderij "**Rootselaar**" bevond zich op 1 november 1901 nog een hardsteen met de tekst "Groot Roseler. Ao. 1683". Bewoner was toen Jan Toonen.

bron: GAB, Collectie Bouwheer, Achterveld. 6. Onroerend goed, Hofsteden.

1683, 7 feb.,

Toren kerk **Barneveld** door de bliksem getroffen en ± 20 voet afgebrand (is circa 6 meter). "*Woensdag savonds om 8 uren begon het en om Een uur eijndigde de brand.*"

bron: (o.a.) BC 6 januari 1898, voorpagina

"Op den 7en Febr. 1683 is den toorn te Barneveld door den blixem wel 20 voeten afgebrand, hetwelk een groote verslagenheijd gaf; men dacht, dat het geheele dorp in brand sou raaken, maar de Heere heeft ons nog bewaard. Woensdags avonds om 8 uren begon het, en om één uur eijndigde den brand."

bron: Briefje in resolutieboek. (Soest, H.W. van, Ontstaan en ontwikkeling der Rooms-katholieke kerk in de gemeente Barneveld, blz. 181).

1683, 9 jun.,

Besluit zes maanden maandgeld over 1682 en 1683 te heffen ter bestrijding van de vele onkosten (o.a. veroorzaakte door het afbranden van de toren in **Barneveld**).

bron: GAB, Oud Archief, resoluties ambtsjonkers, deel I, folio 99.

1683, 16 aug.,

"Den timmerman met sijn kneght aen den torn gearbeidt, in welke in 50 jaeren niet en slagh was aengeslaegen, bevreesst sijnde dat klokken en alles soude van booven vallen."

bron: GAB, Archief NH kerk Kootwijk, kerkeboek 1683-1749, fol. 5

1683, 8 nov.,

Besluit om aan schout Johan van Dompseleer en kerkmeester Henrick Morren opdracht te geven het herstel van de toren aan te besteden.

n.b. Betreft Grote Kerk te **Barneveld**.

bron: GAB, Oud Archief, resoluties ambtsjonkers, deel I, folio 101

1684, 11 jun.,

De heren Van Heijden en Wijnbergen hebben geprocedeerd tegen Evert Jansen en Henrik Woltersen over tiendgerechtigheid.

bron: Veluwe Geslachten, 19e jrg, nr. 4, 1994, blz. 207. nb. Verwijst naar: Schrassert, J., Consulta-tiën, advysen en Advertissemerten, deel 1, Harderwijk, 1740.

1685

Acte, waarbij Helmert Thijssen en zijn vrouw Willemtgen Gerrits de helft van een perceel land, het Hardervelder Goer genaamd, gelegen in de buurschap **De Glind**, overdragen aan Coenraad van Wijnbergen tot de Glindhorst en zijn vrouw Henrica Gesina van Dedem.

bron: GAB, Huisarchief De Schaffelaar, inv.nr. 49 (blz. 20).

1685

In **Kootwijk** wordt de kerk schoongemaakt, waarin "om den grooten regen", soldaten van de prins van Osnabrugge hadden geschild.

doc.: [Nairac, C.A.] Een oud hoekje der Veluwe, blz. 45.

1685

In de kerk in **Garderen** wordt de bank van de eigenaren van Emelaersgoed gemaakt of hersteld: "Het bankje in de kerk in den inhoek naast de ouderlingen bank laten maken door Johan Coenraat Coetius, jeger van sijn hoogheid, Gerrit Hendriksen, weert tot Meervelt, en Aelbert Theunissen, weert tot Garderen, blieven ten dienste van haar en hare erven, waarop zij drie gulden eens voor al als een erkennisse beloofd hebben."

bron: Pleyte, W., A. van den Bogert en H. Bouwheer, Bijdragen tot de geschiedenis van Barneveld. Meerveld en Meervelderbosch. Barneveld, G.W. Boonstra, 1886, blz. 36-37.

1686

Akte, waarbij Teunis Pelgrims, als stiefvader van de ommondige Ambrosius van Ommeren, leenvolger

van zijn vader Johan, beleend wordt met het Gelders leen **Pepersgoed**. 1667. Met een latere akte van overdracht van een deel van dit goed aan Johan van Dompseleer en Alberta van Ommeren, 1686. 2 charters.

bron: Huisarchief Terschuur, voorl. inv.nr. 114 (?) (collectie Wartena).

1686, 3 mrt.,

Algemene collecte in het ambt **Barneveld** ten behoeve van de gevluchte Hugenoten.

bron: GAB, Oud archief, resoluties ambtsjonkers, deel I, folio 112: 16 feb 1686: Besluit aan de schout opdracht te geven door diakenen en onderschouten op 3 maart een collecte te laten houden voor gevluchte hugenoten.

1687

Acte, waarbij de mombers van de dochter van Reyer Jansen en Merritgen Jans de helft van het erf **Creyencamp** overdragen aan Johan van Dompseleer en Alberta van Ommeren, 1687, 1 charter.

bron: Huisarchief Terschuur, voorl.inv.nr. 109(?) (collectie Wartena).

1687, 19 mrt.,

Besluit aan de ambtsjonkers van Ede mede te delen dat men de weg tussen **Barneveld** en de Lunterse berg zal onderhouden en voor te stellen aan de Landschap toestemming te vragen voor het heffen van tol.

bron: GAB, Oud archief, resoluties amtsjonkers, deel I, folio 118.

1687, 20 mrt.,

Besluit dat de schout alle verbalen van belastingen zal laten inbinden en in de ambtskist bewaren.

bron: GAB, Oud Archief, resoluties amtsjonkers, deel I, folio 121.

1687, 14 mei,

Admissie als ambtsjonker ambt **Barneveld** voor Stephen van Delen.

bron: Giessenburg, d'Ablaing van, blz. LXI.

1688, 10 apr.,

Admissie als ambtsjonker ambt **Barneveld** voor Hendrik van Broekhuysen tot de Latmer.

bron: Giessenburg, d'Ablaing van, blz. LXI.

1688, 12 apr.,

Admissie als ambtsjonker ambt **Barneveld** voor Lambert Jan Berend Bentinck.

bron: Giessenburg, d'Ablaing van, blz. LXI.

1688, mei,

Vergadering van de Classis Neder-Veluwe te **Barneveld**.

lit.: Beernink, G., Nijkerk voor twee eeuwen. in: Bijdragen en Mededeelingen ver. Gelre, deel VI, 1903, blz. 169.

1688, 10 mei,

Besluit de inwoners van het dorp **Barneveld** te verplichten de straat te onderhouden, bij nalatigheid waarvan dit op hun kosten zal worden gedaan.

bron: GAB, Oud Archief, resoluties ambtsjonkers I, fol. 133.

1688, 12 jun.,

"Er is goetgevonden tot voorkominge van alle gevreesde ongelucken dat men van nu voortaan voor den tijt van ses achtereen volgende jaeren uijt het Meulenvveen, gelegen tot **Voorthuysen** geen turf of slijck graven sullen op boete van 5 guldens."

bron: Malenboek van Voorthuizen

1688, 30 jun.,

Bijeenkomst afgevaardigden van Arnhem, Rhenen, Wageningen en Amersfoort in de **Barneveldse** herberg "De Roskam" om te spreken over de tabaksteelt in de Gelderse Vallei.

bron:

Brieven gewisseld tussen de stadsbesturen van Amersfoort, Arnhem, Rhenen en Wageningen, betreffende een bijeenkomst te **Barneveld**, waarop gesproken zal worden over een tijdelijke beperking der tabaksteelt in verband met de slechte toestand van de nering, 1688.

bron: Amersfoort, Eemland Archief, Stadsbestuur Amersfoort, 1300-1810, inv.nr. 2198.

1688, 27 nov.,

Besluiten bezwaar te maken tegen het heffen van tol door de "vrouwe van Hoevelaken" op de weg naar Amersfoort.

bron: GAB, Oud Archief, Resoluties ambtsjonkers, deel I, folio 138.

1688, 8 dec.,

Steven Coenjes (Coentje), koster en schoolmeester te **Barneveld**, contra Lucas Willem van Essen tot Helbergen en Schaffelaar, landdrost van Veluwe. Verschil over het regt tot begeving der kosters- en schoolmeestersplaats te Barneveld.

bron: Arnhem, Gelders Archief, Pleidooiboek XLIX, blz. 130.

1689

Acte, waarbij Gijsbert Brantsen en zijn vrouw Marritjen Otten het goed **Birreveld** overdragen aan Coenraad van Wijnbergen en zijn vrouw Henrica Gesina van Dedem. Met voorlopige onderhandse verkoopacte. Met oudere eigendomsbewijzen, 1633, 1640, 1647 en 1660.

bron: GAB, Huisarchief De Schaffelaar, inv.nr. 60.

1689, 27 mrt.,

Besluit de schout te gelasten een plakkaat te publiceren over het oprichten van een "monopolie" voor brandewijn en het aanstellen van geprivilegeerde branders.

bron: GAB, Oud Archief, Resoluties ambtsjonkers, deel I, folio 140.

1689, 27 mrt.,

Besluit de schout f. 8,- te laten betalen aan Aart Evertsen in **De Glind** wegens de verpleging van een Engelse soldaat, deel uitmakend van een naar Amersfoort marcherend regiment.

bron: GAB, Oud Archief, Resoluties ambtsjonkers, deel I, fol. 140.

1689, 17 mei,

"Een Amersfoorder, eenige boomen van Ede, niet verby het tolbret tot Lunteren maer door den Lunterschen Enck op **Barneveld** na Amersfoort hebbende gevoerd, van den tol tot Lunteren te betalen vrygesproocken; by sentent van het Hof, tusschen Aelbert Gysbertsen Brouwer, Pagter van den tol Terschuyr, tot Lunteren ontfangen werdende, ende Johan van Dompeler qualitate qua, d.d. 17 Mey 1689. Siet Request van Citatie hier agter gevoerd, sub. lit. ppp."

bron: Codex Gelro-Zutphannicus van Johan Schrassert, 1740, II, p. 477.

1689, 8 jun.,

Een advies van 6 juni 1689 gaat over de vererving van de nalatenschap van de echtelieden Aert Henricksen (overleden na mei 1665) en Aeltjen Everts (reeds overleden in juni 1689) gewoond hebbende op 't Hoff in het **Callenbrock** in het ambt Barneveld. Zij hebben een dochter Henrikjen Aerts (overleden 1663, een dochter nalatende die in 1682 huwt), alsmede een zoon Henrik Aert, getrouwd in 1680 en overleden vóór 1689).

bron: Veluwe Geslachten, 19e jrg, nr. 4, 1994, blz. 211. nb. Verwijst naar: Schrassert, J., Consulta-tiën, advysen en Advertissementen, deel IV, Harderwijk, 1740.

1690

Acte, waarbij Gerrit Cornelissen Noyen een goed in de buurschap **Wessel** overdraagt aan zijn zoon Wouter Gerritsen Noyen.

bron: GAB, Inventaris Huisarchief Esveld, inv. nr. 25 (blz. 7).

1690, 11 jan.,

Het hof verleent octrooi tot het houden van een paardenmarkt te **Barneveld**, jaarlijks in Februarij, April en November.

bron: Arnhem, Gelders Archief, Archief Hof van Gelre, Commissieboek VI, blz. 56verso.

1690, 31 mrt.,

Lijst van keurmedige personen, behorende onder de kelnerij van Putten, opgemaakt door Gregorius Busch, kelner te Putten, ten verzoeke van het hof van Gelderland.

bron: Arnhem, Gelders Archief, Archief Hof van Gelre, inv.nr.?

n.b. Ook boerderijen in het ambt **Barneveld**.

1690, 8 mei,

De schout van **Barneveld** krijgt opdracht van de ambtsjonkers om maatregelen te treffen tot het verbranden van "alle beesten ende peerden int Nijckerker en de Swartebroeckerveen" Dit in navolging van Nijkerk. i.v.m. een heersende ziekte onder het vee. De Barneveldse schout werd gemachtigd een onderschout daartoe aan te stellen.

bron: GAB, Oud Archief, Resoluties ambtsjonkersboeken, deel I, folio 148.

1690, 10 mei,

Kennis genomen van het octrooi tot het houden van drie paardenmarkten per jaar in **Barneveld** en besloten de schout te gelasten het octrooi bij de ambtscharters te bewaren en op 'disordre' te letten.

bron: GAB, Oud Archief, Resoluties ambtsjonkers, deel I, folio 149.

1690, 24 nov.,

Lucas Willem van Essen, landdrost van Veluwe, verzoekt en krijgt het recht op de **Esvelderbeek** voor de watervoorziening van vijvers (voor de visserij) en het zetten van een papiermolen.

n.b. Deze is voor 1794 afgebroken.

1691

Stukken betreffende het geven van een vergunning aan Lucas Willem van Essen voor het aanleggen van watermolens bij de Houbeek te **Barneveld** en de Hierderbeek in de buurtschap Leuvenum, 1691. 1 omslag

lit.: Ruitenbergh, G.M.W., Archief van het huis Verwolde (14^e – 20^e eeuw) en familiearchief Van der Borch van Verwolde (15^e – 20^e eeuw). Arnhem, 2002, blz. 157, nr. 1273.

1691, 17 mrt.,

"1691, 17 Maert. Saterdag. Reed met mijn gehuurde berline over Amersfoort en **Voorthuijsen** naer 't Loo hebbende een seer boose weg, tot een half uer voorby de Nieuwe Herbergh (= "De Roskam"), daer ick at."

bron: dagboek [Constantijn Huygens](#))

1692, 6 okt.,

"De wegh was seer goedt en omtrent **de Schueren** bijnae geen water".

bron: dagboek [Constantijn Huygens](#))

1693

Acte, waarbij Claes Jansen Versteegh en zijn vrouw Geertjen Jans elkander lijftochten in 3/4 van een huis aan de Groene Steeg te **Barneveld** en in al hun andere goederen.

bron: GAB, Inventaris Huisarchief Esveld, inv. nr. 14.

Acte, waarbij Elsje Cornelissen en haar kinderen en kleinkinderen van haar eerste man Cost Meynten, en haar kinderen van haar tweede man Lubbert Gerritsen een huis in de Groene Steeg te Barneveld overdragen aan de erfgenamen van Jan Jorissen en Aeltjen Peters.

bron: GAB, Inventaris Huisarchief Esveld, inv. nr. 15..

1693, 25 jan.,

Besluit een reglement op het luiden van klokken en het begraven van doden te **Garderen** op te stellen (zie folio 186 ev).

bron: GAB, Oud Barneveld, Resoluties ambtsjonkers, deel, folio 181.

1693, 28 feb.,

"Aen die van Over-Betuwe te schrijven ten eijnde 4 kinderen tot Driel geboren dog waervan de ouders na eenige dagen verblijf in het Ampt van **Barneveld** aldaer gestorven waeren, bij de Diaconie mogen

aengenomen worden."

bron: Kwartiersrecessen van de Veluwe.

1693, 21 apr.,

"1693, 21 April. Dijnstag. Ten half sevenen reed met mijn cales naer 't Loo, daer aenkwam omtrent 7 ueren, hebbende gegeten in de herbergh bij **Voorthuijsen**, daer de oude vrouw vrij vervallen was."

bron: dagboek Constantijn Huygens)

1694

Acte, waarbij Tones Dircksen en zijn vrouw Guertien Aerts enige stukken in de buurschap **Wessel** overdragen aan Wouter Gerritsen Noyen.

bron: GAB, Inventaris Huisarchief Esveld, inv. nr. 26

1694, 29 mrt.,

Op "De Bruinhorst" onder Ede overlijdt juffrouw Hadwigis van Estvelt. Ze liet aan de katholieke kerk 'off statie' van **Barneveld** f. 100,- na met de bedoeling dat de priester van die gemeente jaarlijks een zielemis zou celebreren.

bron: GAB, Archief St. Catharinaparochie.

1694, 23 mei ,

"1694, 23 Meij. Sondag. Reed smergens met mijn koets die vooruijt gesonden hadde, van Uijtrecht naar 't Loo, daer ten 7 ueren aanquaam. At 's-middachs in Nieuwe Herbergh buijten **Voorthuijsen**. In de Herbergh voorsz. was de oude vrouw gestorven en de bleecke nicht getrouwt. De man van de oude vrouw was oock weder getrouwt."

bron: dagboek Constantijn Huygens)

1694, 29 mei ,

Terugreizend van Het Loo naar Den Haag noteerde Huygens: "Saterdag 29 Meij 1694 vertrok ik met mijn kales van 't Loo en at roggebrootsboterhammen in de herberg (te **Voorthuizen**)."

bron: dagboek Constantijn Huygens)

1694, 10 aug.,

De ambtsjonkers Van Broeckhuijsen en Bentinck worden namens het ambt **Barneveld** afgevaardigd naar de aanbesteding van de aanplant van het zand te **Stroe**.

1694, 3 dec.,

Joh.Wilh. van Ghendt treedt als ambtsjonker van **Barneveld** in functie na ondertekening van de eed.

lit.: Ablaing van Giessenburg, W.J. d', De ridderschap van Veluwe, blz. LXI

1695

Acte, waarbij het Amerongse leengoed **De Glinthorst** gevrijd wordt van de leenplicht ten behoeve van Coenraad van Wijnbergen.

bron: GAB, Huisarchief De Schaffelaar, inv. nr. 69.

1695

Acte, waarbij Willem Woutersen en Evert Wijnen en zijn vrouw Gerbrigh Wouters erkennen dat hun neef Dirck Dircksen hun een schuld van 1500 gulden, rustende op het goed **Wenckum** betaald heeft.

bron: GAB, Archief goed Wenckum, inv. nr. 20.

.

1695

De Maalschap **Meervelderbosch** besloot op de maaldag van dit jaar met algemene stemmen om de wegen door het bosch op te snoeien en zo meer begaanbaar te maken. Op die manier werd voldaan aan het verzoek van Prins Willem III die door dat dichte struikgewas en die slechte wegen slecht zou kunnen jagen. Hij schonk later een bedrag van f. 25,- aan de Maalschap.

bron: Barneveldsche Courant, april 1895.

1695, 1 aug.,

"Ende sijn de gemeene malen op den gestelden Schoudagh ter gewoontlicker plaetse tot **Voorthuijsen**

gecomen om aldaer naer ouder gewoonte de Malentinsen te ontfangen, maer de voorsz. malen sijn genootsaakt geweest (door de quade onthalinge van Gerrit Jansen Morriaen, die sigh niet alleen onderstond op de gemene maelmannen te schelden, maer oock met een bijl op de camer quam sigh geheel onbehoorlick aenstellende) sig te retireren naer een andere bequamer plaetse te weten tot Andries Beernts."

bron: Malenboek van Voorthuizen. Zie ook: Crebolder, G., Voorthuizen. Van pleisterplaats tot vakantiedorp. Blz. 13.

1695, 15 aug.,

Besluit Gerrit Jansen Moriaen te **Voorthuizen** mee te delen dat de in september 1694 door "gepasseerde militie na 't Loo" gedane verteringen hadden moeten worden betaeld door de commanderende officier.

bron: GAB, Oud Archief, Resoluties ambtsjonkers, deel I, folio 205.

1696, 25 mrt.,

Geërfden van **Kootwijkerbroek** contra die van **Essen**. Partijen zijn overeengekomen dat de oude wal of sloot tussen het Essense malenveld en het Puijrvveen, door mannen van weerszijden zal opgemaakt worden en regelen voorts de wijze waarop van weerszijden plaggen mogen worden gemaaid en vee geweid en geschut.

bron: Arnhem, Gelders Archief, Reces- en Accoordenboek, I, blz. 3.

1696, 4 apr.,

Lucas Willem van Essen, landdrost van Veluwe, contra Jacob van Gelder, papiermaker. Het hof, alvorens in dezen te kunnen erkennen, gelast partijen, op te geven, hoe langen tijd de molen, sedert de afrekening met den impetrant, heeft stil gestaan, en om voorts beëdigde verklaringen van onpartijdige papiermakers over te leggen, hoeveel, voor het stilstaan, naar gelang van het getal der bakken, dagelijks zal moeten gekort worden. [n.b. betreft de papiermolen bij het huis "De Schaffelaar" te **Barneveld**].

bron: Arnhem, Gelders Archief, Civ.Sent. XX, blz. 78; Pleidooiboek LVIII, blz. 231verso en LIX, blz. 77.

1696, 22 dec.,

Gehuwd te **Kootwijk** de heer Wolter Joseph van Wijnbergen en Meijuffer Izabé Geertruit van Rensen, respectievelijk met attestatie van Deventer en van Voorst.

1697

Acte, waarbij de stad Harderwijk een morgen land in de **Meervelder** Camp overdraagt aan Melis Aertsen.

bron: GAB, Inventaris Huisarchief Esveld, inv. nr. 28.

1697

De provinciaal landmeter Gerrit Passavant brengt de tiendplichtige landerijen behorende tot de Batenburgse Pandschap binnen het ambt **Barneveld** in kaart.

lit.: **Nairac, C.A.**, Nog een oud hoekje der Veluwe, blz. 39.

n.b. De kaarten zijn in kopie bij het GA Barneveld aanwezig.

1697

(Heide)brand in het zogenaamde Garderveld aan de Barneveldseweg. Uitgeslagen door de geërfden van **Garderen**. "Nablussen" ten huize van Aelbert Teunissen.

bron: GAB, Col. Bouwheer. Kopie Malenboek Garderen.

1697, 1 jan.,

Besluit aan de vrouw van Gerrit Jansen Moriaen twee rekeningen te betalen respectievelijk wegens in 1693 door militairen gedane verteringen en een ton bier, gegeven aan boeren "tot het maken van de wheem" te **Voorthuizen**, in verband met de door de schout hiervoor gegeven toestemming.

bron: GAB, Oud Archief, Resoluties ambtsjonkers, deel I, folio 210.

1697, 8 jan.,

Verzoek ontvangen van ouderlingen en diakenen van **Barneveld** om uit een voordracht van vier of zes predikanten een goede keuze te doen ten einde "de slappe knijen in de gemeente weder tot meerder ijver op te richten".

bron: GAB, Resolutieboek ambtsjonkers, deel I, fol. 212.

1697, 15 mrt.,

"Publicatie tot ontdekkinge van degeene die 't geweld gedaen hebben ten huize van Jacob Maessen te **Voorthuijsen**. Wij Erfstadhouder en Raden in naeme van de Heeren Statendes Furstendoms Gelre en Graafschaps Zutphen, doen te weten: Alsoo voor eenige maenden tot Voorthuijsen op de Veluwe ten huise van eenen Jacob Maessen, door verscheide gewapenende menschen te paert des nachts, een seer geweldadige ende verfoeijelijke actie is ondernomen, in zoo verre dat den voornoemden Jacob Maessen is gequetst, en eenige pistolen op hem sijn gelost geworden, soo dat haer voornemen nae alle waarschijnlijkheit niet anders geweest is als den opgemelde Jacob Maessen te vermoorden, alle het welcke ten hoogsten strafbaer sijnde, ende streckende tot de grootste ongerustigheijt ende nadeel der goede ingesetenen. Soo is 't Dat wij in naeme als boven hebben goetgevonden alle ende een ijegelijk bekent te maken dat die geene, dewelcke die persoon off personen die aen het voorschreven gewelt ende misdaet plichtigh sijn, weet aan te wijsen, sodanigh dat in handen van de Justitie geraken, boven de inpuniteijt van het begaan delict, indien hij selfs daeraen schuldigh moghte wesen, een premie van driehondert Caroliguldens sal genieten te ontvangen bij de Heeren gedeputeerden van Veluwe, volgens derselver resolutie van den 21 Oct. 1695. En opdat niemant het voorsz. mogen ignoreren: Ordonneren wij hiermede allen Amptluijden, Drossarden, Richteren, Magistraten van de Steden, Scholten ende een ijgelijk dit respectivelijk aengaende om dese tegenwoordige publicatie daer en ter plaatse sulks gewoonlijk is te doen afkondigen en affigeren. Dies 't oirconde hebben wij des Furstendoms Gelre ende Graafschaps Zutphen secreet segel hier onder op 't spatuum doen drucken. Gedaen in den Rade van Gelderland te Arnhem, den 15 Martij 1697. (...) Geteyckent J. van Eck."

bron: Groot Geldersch Placaatboek,

1698, 10 mei,

"Extract uyt het Memorie en Resolutie Boeck van de Reeckenkamer in Gelderlandt. Op de vrage, by Evert Peters pachter van den swygenden Toll **ter Schuyr** voorgesteld, Off goederen op Veluwen door uytheemsche gekocht, en voor by den voorsz. Toll gevoert off gedreven werdende, niet volgens de Lyste de Tol verschuld sijn, schoon den inheymische verkoper mogte aengenomen hebben die verkogte waeren op sijne kosten buyten dese Provintie te zullen leveren; is ter Kamere na examinatie van de respective Tol-Lysten verstaen, dat diergelycke verkochte of verloofde waeren den voorsz. Toll passerende gehouden zyn den behoorlicken Toll te betalen. Aldus gedaen in de Kamer van de Reeckeninge t'Arnhem den 10 Mey 1698. Onderstont: W. Cock Secr(etari)s."

bron: Stucken behoorende tot den Codex Gelro-Zutphanicus, blz. 542-543.

1698, 10 aug.,

Besluit het "geslacht ter banck" te **Barneveld** voor f. 25,- per jaar te verpachten aan Willem Meijnten.

bron: GAB, Oud Archief, Resoluties ambtsjonkers, deel I, folio 215.

1699

Acte, waarbij Maetjen Alberts, van Twiller, weduwe van Egbert Jansen Ebbenhorst, en Gerrit Jansen en zijn vrouw Geertjen Cornelis, het goed **Klein Birreveld** overdragen aan Coenraad van Wijnbergen tot de Glindhorst en zijn vrouw Henriëtta Gesina van Dedem.

bron: GAB, Huisarchief De Schaffelaar, inv.nr. 61.

1699, 20 okt.,

Besluit Anthonij van Ede en Aelbert Harbertsen voor twaalf jaar octrooi te verlenen voor een "paardengrutmolen".

bron: GAB, Oud Archief, Resoluties ambtsjonkers, deel I, folio 218.

1700

Acte, waarbij Jan Aertsen en zijn vrouw Geertjen Ricks hun aandeel in hun huis en hof, in de buurschap **Wessel** gelegen, overdragen aan Wouter Gerritsen Noyen en zijn vrouw Lijsjen Bessels.

bron: GAB, Inventaris Huisarchief Esveld, inv. nr. 27.

1700

Acte, waarbij de gezamenlijke crediteuren van de desolate boedel van wijlen Drees Willemsen Custer en zijn vrouw Aeltje Willemsen een huis, aan de oostkant van **Barneveld** gelegen, overdragen aan Cornelis

Gerritsen Noyen.

bron: GAB, Inventaris Huisarchief Esveld, inv. nr. 17

1700

De kerk in **Kootwijk** schaft een tinnen 'doopback' aan, "die er niet was."

lit: [Nairac, C.A.] Een oud hoekje der Veluwe, blz. 45.

1700

(Heide)brand uitgeslagen in het **Garderbroek**.

bron: GAB, Col. Bouwheer. Kopie Malenboek Garderen.

1700, 27 jan.,

Johan van Wijnbergen treedt als ambtsjonker van Barneveld in functie na ondertekening van de eed.
"Request van citatie wegens het verbyvaeren van den Tol.

Geeft mit gebeurlycke reverentie te kennen Albert Gysbertsen Brouwer, pachter ende ontfanger van de Lantfurstelycken swygende Lant-Toll ter Schuyr genaemt, hoe dat den selven Lant-Toll mede tot Lunteren, daer het tolbret staet of hangt, te betalen verschult wort van uytheymsche wagens met Gelders goet ende Gelderse wagens met uytheems goet, aldaer het tolbret off woonstede van den Suppliant qualitate qua passerende, te weten, dat van ieder vracht-peert voor de selve wagens, karren of ander vaertuygh ingespannen betaelt moet worden een gevalueerden stuyver.

Ende of wel dienvolgens de soon van Cornelis Zacharias mit sijn voerman Johan de Groot, byde van Amersfoort, niet hadden betaemt met een blockwagen, ingespannen met vier paerden ende geladen met een seer swaere yperen boom, die zy tot Ede opgenomen hadden, te ryden of te vueren voorby 't selve tolbret of tolhuys tot Lunteren heymelyck ende sonder aen te geven of den verschulden toll te betaelen, zy nochtans daer van in gebreecke zyn gebleven, daer op hy Suppliant haer nae tolrecht heeft vervolght ende ten huuse van Gysbert Geurtsen op de wegh nae **Barnevelt** gearresteert ende aengehouden, tot dat Johan van Dompsele Scholtis tot Barnevelt, die men vertrouwt hadde dese Lantfurstelycke gerechtigheyt nomine vel necessitate officii meer te zullen voor als tegenstaen, sich tot burge heeft gestelt voor alle vorderongen van den Suppliant in sijn qualiteit, vermogens bygaende acte van cautie sub.A.

Door hoedanigh voor by vaeren van het tolbret, en niet aengeven en wanbetalonge van de toll, dewyl dan de voorsz. Amersfoorder persoonen ende nu der selver burge voorn. niet alleen gehouden sijn den voorsz. toll ad 1 st(uiver) van ieder peert te betalen volgens de Lyste, maer oock volgens de gemeyne ende notoire, oock hierlantse Tolrechten haere voor by gevaeren wagen, waeren en paerden vervallen syn, conform verscheide sententien oock van desen Wel.Ed. Hove gewesen, dat oock de Jurisdiction van desen Wel Ed Hove over dergelycke Lantfurstelycke Domeinen off Regalien ende aenklevende frauden ende vervallen notoirlyck is gefundeert:

Soo versoeckt den Suppliant qualitate qua seer reverentelyck U Wel.Ed. en W. citatie, waer by welgemelte Johan van Dompsele Scholtis tot Barnevelt, in vorige qualiteit als burge voor des Suplicants vorderonge in desen, worden gelast den verschulden Toll te betalen, en wegens de voorsz. caduciteit off verval van wagen, yperen boom ende peerden met den Suppliant tot des selfs genoegen ende naer Tolrechten afdragt te maecken, met erstadinge van de kosten deser, ende in cas van verweygeronge off vertreck voor desen Wel.Ed. Hove geciteert, om te aenhoren soodaenen eysch en conclusie, als den Suppliant alsdan zal willen doen en neemen, met intimatie de sistendo in cas van beroep op imant anders. 't welck doende."

lit.: Ablaing van Giessenburg, W.J. d', De ridderschap van Veluwe, blz. LXI

bron: Stucken behoorende tot den Codex Gelro-Zutphanicus, blz. 542-543.